Ազգ
Azg

Յուլիս 16
Ուրբաթ
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Գ տարի, թիւ 134 (385)
գինը 10 ռ.
դասիչ 69149
Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47
հեռ. 561841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Հայաստանի Գրքի Պալատ
Гос. Библиотека
ՀԱՅԿ-Армения

2,5 մլրդ ԱՄՆ-ի հեղեղված շրջաններին

Անցյալ շաբաթ Մ. Նահանգների միջին-նարեւյան շրջաններում տեղացած հեղեղային անձրեւներից եւ Միսիսիպի ու Միսուրի գետերի հորդումից հետո աղետային վիճակ էր հայտարարվել երեք նահանգներում, հատկապես Այովայում: Փոխնախագահ Գորից հետո չորեքշաբթի օրն այնտեղ եղավ նաեւ նախագահ Քլինթոնը, որ աղետյալ վայրերն այցելելուց հետո պահանջեց 2,48 միլիարդ դոլլար տրամադրել շրջանին: Սակայն բյուջետային վարչության տնօրեն Պանետտան ասաց, թե չի զարմանա, եթե նախագահը հավելյալ 2,5 միլիարդ էլ պահանջի, քանի որ մեծ է աղետի սարսափելիությունը:

Մյուս կողմից, երկուշաբթի օրը Կալիֆոռնիայի հյուսիսում պատահած ուժգին երկրաշարժի զոհերի թիվը արդեն անցել է 103 եւ տակավին 91 մարդ մնում են անհետ կորած: Մեծագույն կորուստները պատահել են փոքրիկ Օկուշիրի կղզում, որն ամբողջությամբ ավերվել է մակընթացային ալիքներից եւ հրդեհներից: Վարչապետ Միյաձավան, որ նույն օրն արդեն շրջան էր այցելել, երեկ խոստացավ պետական օգնություն:

Անորոշ ժամանակով հետաձգվեց ԵԱՀԽ գրաֆիկը

Երեւանից վերադառնալով Բաքու, հուլիսի 14-ին ԵԱՀԽ Ղարաբաղի հարցով Մինսկի խմբի նախագահ Մարիո Ռաֆայելլին Ադրբեջանի նախագահի պաշտոնակատար Հեյդար Ալիեւի հետ անցկացրած համատեղ ճամուլի ասուլիսում հայտարարեց, որ կրկին անորոշ ժամանակով հետաձգվում է Ղարաբաղյան խնդրի խաղաղ կարգավորման անհապաղ միջոցառումների ծրագրի կատարումը: Նշանակված գրաֆիկի կատարումը, ըստ որի նախատեսվում էր Քելբաջարից հայկական զինված ուժերի դուրս բերում, հետաձգվել է Լեռնային Ղարաբաղի ղեկավարության խնդրանքով: Ստեփանակերտում զորքերի դուրս բերումն ու խաղաղ կարգավորման ընթացքի սկիզբը կապում են Ադրբեջանի ներքին քաղաքական վիճակի կայունացման հետ: Այդ մասին հիշատակել է նաեւ Ինտերֆաքսի գործակալությունը:

«Ազգ»

Ղարաբաղում առանց լուրջ փոփոխությունների

Երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի սահմանակատներում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Կարճատեւ դիրքային փոխհրաձգություններ են արձանագրվել միայն Մարտունու եւ Հադրութի շրջանների սահմանների գոտում: Այս մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ՝ վկայակոչելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից ստացված տեղեկությունները: Ըստ որոշ տվյալների, հրետակոծության հետեւանքով Մարտունու շրջանի Քերաշեն գյուղում զոհվել է մեկ մարդ, եւս մեկը վիրավորվել է: Հայկական ուժերը շարունակում են վստահորեն վերահսկել, ինչպես Ֆիզուլու շրջանի վեց կոլտնտեսները, այնպես էլ Աղդամի շրջանի բոլոր այն բարձունքները, որտեղից ամիսներ շարունակ հրետակոծվում էին Ասկերանի շրջանի սահմանամերձ բնակավայրերը: Ինչ վերաբերում է Մարտակերտի շրջանին, այստեղ երեկ եւ նախորդ գիշեր դիրքային մարտեր էին ընթանում Մաղավուզ եւ Լեւոնարխ գյուղերի մերձակայքում, որտեղ հայկական ուժերը վերահսկում են մի շարք կարեւոր բարձունքներ: Դիտորդների կարծիքով, սահմանակատներում վերջին օրերին տիրող հարաբերական հանգիստը բացատրվում է ԵԱՀԽ հանձնաժողովի այցելությամբ:

Ինչ վերաբերում է Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններին, ապա այստեղ երեկ եւ նախորդ գիշեր ռազմական լուրջ միջադեպեր չեն արձանագրվել: Ադրբեջանական աղբյուրների համաձայն, հուլիսի լույս 15-ի գիշերը եւ երեկ առավոտյան զանգվածային հրետակոծության են ենթարկել Աղդամի, Թարթառի, Ջեբրայիլի եւ Գետաբեկի (վերջինս՝ Հայաստանի տարածքից) շրջանների սահմանամերձ բնակավայրերը: Հրետակոծության հետեւանքով Թարթառի շրջանում վիրավորվել է 4 մարդ, կան ավերածություններ: Այլ մանրամասնություններ չեն հաղորդվում:

«Ազգ»

ԲՈՐԻՍ ԵԼՑԻՆԸ ՎԵՐԱՀՍԿՈՒՄ Է ԻՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ռուս-աֆղանական նոր կոնֆլիկտի վտանգ

Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը լիովին վերահսկում է իրադրության զարգացումը տաջիկ-աֆղանական սահմանում, եւ համաձայնություն է տվել պաշտպանության նախարարության եւ անձամբ նախարարի օգնականի եւ վճռական գործողությունների ստեղծված ճգնաժամային իրավիճակում: Այդ մասին է խոսվում երեկ Մոսկվայում նախագահի բանբեր Վյաչեսլավ Կոստիկովի տարածած հայտարարության մեջ: Խորը վիշտ հայտնելով սահմանապահների եւ 201-րդ դիվիզիայի մարտիկների զոհվելու կապակցությամբ, նախագահը հայտնում է, որ պատրաստ է պաշտպանել Ռուսաստանի եւ նրա դաշնակիցների ազգային եւ աշխարհաքաղաքական շահերը, նշվում է փաստաթղթում:

Ըստ Տաջիկստանի արտաքին գործերի նախարարության հրապարակած տվյալների, տաջիկ-աֆղանական սահմանում երեկ-շաբթի մոջահեդների հարձակման հետեւանքով զոհվել է 22 սահմանապահ, որոնցից 17-ը Ռուսաստանի, 3-ը Տաջիկստանի եւ 2-ը Ուզբեկստանի քաղաքացիներ են: 201-րդ ռուսական դիվիզիայի ծառայողներից, որը տեղակայված է Տաջիկստանում, զոհվել է մեկ ռուս եւ երկու տաջիկ: Մոջահեդների գործողությունների հետեւանքով զոհվել է շրջանի մոտ 200 խաղաղ բնակիչ:

Ռուսաստանի Գերագույն խորհուրդը երեկ ուսեց ամբողջական իրավասություն տալ նախագահ Բորիս Ելցինին մոջահեդների ակտիվ գործողությունների հակահարված տալու համար: Արդեն, նախագահը պաշտպանության նախարարությանը կարգադրել էր համապատասխան միջոցներ ձեռնարկել ռուսական զորքերի մարտական պատրաստականությունը առավելագույն աստիճանի հասցնելու համար:

Այս առթիվ հանդես գալով առանձին հայտարարությամբ, Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարարությունը երեկ հավաստեց, թե ռուսական բանակը ստիպված է ամենայն պաշտպանել Ռուսաստանի աշխարհաքաղաքական շահերը:

Տվյալ հարցում ընդհանրապես նախագահի գործողություններին համերաշխ ոգով ընթացած Գերագույն խորհրդի երեկվա նիստում հնչեցին նաեւ մտավախություններ, թե արդյոք պատասխան գործողություններ ձեռնարկելիս ռուսական զորքը ստիպված չի՞ լինի սահմանազանցումներ կատարել Աֆղանստանից ներս, դուռ բանալով ռուս-աֆղանական ռազմական նոր կոնֆլիկտի առաջ:

ԻՖ, BBC

Վերջնագրի ժամանակն ավարտվեց, վրացիները լռում են

Ինչպես հաղորդեց ԵԱՀԽ-ին կից Վրաստանի դիվանագիտական առաքելության մամուլի ծառայությունը, հուլիսի 16-ին ՆԱՏՕ-ի քաղաքական կոմիտեն կքննարկի Աբխազիայի հիմնահարցը: ՆԱՏՕ-ի փորձագետները գտնում են, որ ՄԱԿ-ի հետ միասին Ատլանտյան դաշինքն էլ պետք է մասնակցի Աբխազիայում ստեղծված ծանր իրավիճակի կարգավորմանը:

Ընդունված հայտարարված վերջնագրի ժամկետի լրանալուց, վրացական կողմը ոչ մի գործողություն չի ձեռնարկել Գումիստայի ճակատում: Աբխազական կողմը ներտեղծվում է Սուխումը:

Վրաստանի պաշտպանության նախարարությունը նորից է սպառնացել լայնածավալ հարձակում սկսել, եթե աբխազները դուրս չբերեն իրենց զորամիավորումները Շրոմա եւ Ախալշենի գյուղերից: Գումիստան նորից արհամարհել է այդ պահանջը:

Վրաստանին ներառվող Աբխազիայի կառավարության նախագահ Թամազ Նադարեիշվիլին հայտարարել է, որ կարգել է հակամարտությունը խաղաղ ճանապարհով լուծելու վերջին հնարավորությունը: Նադարեիշվիլին ընդգծել է, որ լարվածությունը մեծանում է:

Միեւնույն ժամանակ, հուլիսի 14-ին Թբիլիսիում Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն ընդունեց Սորոսի հիմնադրամի պատվիրակությունը Էնտոնի Ռիչարդի գլխավորությամբ: Զրույցի ընթացքում քննարկվեց հիմնադրամի մասնաճյուղը Վրաստանի մայրաքաղաքում բացելու հնարավորությունը: Ներկայումս այդ բարեգործական կազմակերպությունը, որի տարեկան ծախսերը կազմում են 100 միլիոն դոլլար, ունի 30 մասնաճյուղ 20 երկրներում, այդ թվում նաեւ 17-ը՝ նախկին Խորհրդային Միության տարածքում:

ԻՖ

Չեռնոմիրդինը Քոլի հետ քննարկեց տնտեսական հարցեր

«Ռուսաստանն զգում է Գերմանիայի ծանրակշիռ աջակցությունը, մեր երկրների տնտեսական հարաբերությունները հասցվեն զարգացման նոր մակարդակի»: Այդ մասին հայտարարեց Ռուսաստանի Նախարարների խորհրդի նախագահ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցի հարցին պատասխանելով ԳԴՀ կանցլեր Հելմուտ Քոլի հետ իր զրույցի ավարտից հետո:

Վիկտոր Չեռնոմիրդինի խոսքերով, զրույցի ընթացքում քննարկվել է տնտեսական հարցերի լայն շրջանակ: «Մենք նախեւառաջ քննարկեցինք մեր ձեռնարկությունների, երկու երկրների արդյունաբերողների համագործակցության խնդիրները, որոնց կարեւորությունն այսօր դժվար է գերագնահատել», ասաց Ռուսաստանի վարչապետը:

Ընդգծելով, որ Գերմանիան ըստ էության Եվրոպայի կենտրոնն է, եւ «Եվրոպայում Գերմանիայի հեղինակությունը բարձր է», Վ. Չեռնոմիրդինը նշեց, որ այդ փաստն անչափ կարեւոր է Ռուսաստանի համար, «քանի որ մեզ համար այսօր չկա ամենակարեւոր է դուրս գալ եվրոպական շուկա»: «Դա իմ աշխատության հիմնական խնդիրներից մեկն է, եւ ես գտնում եմ, որ այդ խնդիրն իրագործելի է», նշեց նա:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Կղզիներ օգնության դիմա՞ց

Ճապոնիայի հետ լավ հարաբերությունները պահպանելու համար ԱՄՆ-ը պետք է «երկարատեւ ու նշանակալից միջամտություն» ձեռնարկի Ռուսաստանի հետ Ճապոնիայի տարածքային վեճում, որի նպատակն է Տոկիոյին վերադարձնել Հարավկուրիլյան չորս կղզիները: Այս խորհուրդն է բովանդակվում այն զեկուցագրում, որն ամերիկյան «Ռենդ Քորփորեյշըն» հետազոտական կազմակերպությունը պատրաստել է ԱՄՆ ռազմաօդային ուժերի պատվերով: Փաստաթղթի բովանդակությունը շարադրելով ճապոնական Կիոդո Ցուսին գործակալությունը նշում է, որ «հյուսիսային տարածքների» հարցի լուծման բանալին համարվում է հետեւյալ ձեւակերպմանը. «Կղզիներ օգնության դիմաց»: Փաստաթղթում նշվում է, որ Ճապոնիայի «հյուսիսային տարածքներ» ստանալը կարող է Տոկիոյի վրա 26 միլիարդ դոլլար նստել ի լրումն այն գումարի, որն արդեն խոստացվել է որպես Ռուսաստանին տրվելիք օգնություն:

Երբ Ճապոնիան «կղզիներ օգնության դիմաց» ձեւակերպումն ընդունելի համարի, ԱՄՆ-ը ձեռնամուխ կլինի Մոսկվայում «կոալիցիայի» կազմավորմանը, որը կկատարանար քաղաքական պատասխանատվություն ստանձնել տարածքային խնդրի լուծման համար, ասվում է փաստաթղթում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Երեկ Հայաստանի արտաքին գործերի նախարար Վահան Փափազյանը այցելել է հանդիպել ԱՄՆ դեսպան Հարրի Գիլմորի հետ: Պետդեպարտամենտի ներկայացուցչի հաղորդմամբ, երկու երկրների միջեւ լավ հարաբերություններ են հաստատված, բայց Ղարաբաղյան հակամարտության թեման զբաղեցնում է ամերիկա-հայկական բոլոր բանակցություններում: Այս հակամարտությունը եւ Ամերիկայի կողմից Հայաստանին ցուցաբերվող տնտեսական օգնության հարցը լինելու են հանդիպման գլխավոր թեմաները:

ՆՅ

ՆԱՏՕ-ի գործողությունները Բոսնիայում

ՆԱՏՕ-ն սկսել է Իտալիայի հյուսիսում ռազմաօդային լրացուցիչ ստորաբաժանումներ տեղաբաշխել Բոսնիայում ու Հերցեգովինայում օդից ՄԱԿ-ի ուժերի դիրքերի պաշտպանությունն ապահովելու համար, որոնք ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի որոշմանը համապատասխան ուղարկվում են 6 «անվտանգության գոտիներում» մահմեդական բնակչությանը պաշտպանելու նպատակով: Գործողությանը կմասնակցեն ԱՄՆ, Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի եւ Նիդեռլանդների կողմից տրամադրվող 60 կործանիչ-ռմբակոծիչներ, որոնք առաջիկա շաբաթվանից պաշտպանության տակ են առնելու 7500 խաղաղապահների, նշված շրջաններում: Երեկ սերբերի կողմից պաշարված Սարաեւոյում ջրի մատակարարումը վերականգնվեց մեկ երրորդ չափով, իսկ գազինը՝ ոչ:

BBC-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Չինաստան. հանուն եւ ընդդեմ շուկայի

Կաշառակերության դեմ պայքարի բեման շարունակում է արծարծվել չինական մամուլի էջերում: Ինչպես հուլիսի 15-ին հաղորդեց «Ժենմին ժիբաո» թերթը, ՉԿԿ կենտկոմի քաղբյուրոյի մշտական կոմիտեի անդամ Ցյաո Շին երկրի կոմունիստներին կոչ է արել «ամրապնդել կուսակցականությունը եւ անդուլ պայքարել նոր պայմաններում ծավալման երեւույթների դեմ»: Ցյաո Շիի խոսքերով, շուկան կարող է ժողովրդի գիտակցության մեջ մտցնել մի շարք դրական գաղափարներ ու դրույթներ, որոնք առնչվում են մրցակցության առաջադիմականությանը, ըստ աշխատանքի արդյունքների բաշխման համակարգին եւ ժամանակի խնայողությանը: Մյուս կողմից, նշել է Ցյաո Շին, շուկան կարող է նաեւ բացասական ազդեցություն գործել մարդկանց հոգեբանության վրա, ի հայտ բերելով անհատապաշտություն եւ դրամապաշտություն: Հենց այդ միտումներն էլ կուսակցության շարքերում կաշառակերության են հանգեցրել, հավաստել է նա:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Չիամպին սպառնաց զորքը հանել Սոմալիից

Ի պատասխան նախորդ օրը ՄԱԿ-ից ստացած խնդրանքին՝ հրահանգներին չենթարկվելու համար հեռացնել Սոմալիում ծառայող իտալական 2400 հոգանոց զորախմբի հրամանատարին, Իտալիայի վարչապետ Չիամպին սպառնաց ընդհանրապես տուն կանչել խաղաղապահ ուժերի շարքում ծառայող իր զորքը, եթե ՄԱԿ-ը չհստակեցնի, թե որն է իսկական առաքելությունը Սոմալիում գտնվող միջազգային 28 հազարանոց բանակի: Ըստ վարչապետի, ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերն սկսել են բաց պատերազմ մղել գեներալ Այդիդի եւ նրա կողմնակիցների դեմ առանց ռազմական համապատասխան պատրաստվածության ու քաղաքական որոշումներն ունենալու: Ավելին, ըստ վարչապետ Չիամպիի, ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերը գտնվում են ԱՄՆ-ի հեգեմոնիայի տակ, ինչը ստիպել է իտալական զորախմբի հրամանատարին իր հերթին խորհրդակցելու իր կառավարության հետ: Հիշեցնենք, որ նախանցյալ շաբաթ Այդիդի կողմնակիցներն սպանել էին երեք եւ վիրավորել երկու իտալացի զինվորի: Մյուս կողմից, Այդիդի մարդիկ երեկ գնդակոծեցին Մոգադիշոյում ՄԱԿ-ի հրամանատարության կենտրոնը եւ քաղաքում թռուցիկներ զրկեցին բնակչությանը ամերիկացի զինվորների դեմ ընդվզելու կոչ անելով:

digitised by A.R.A.R.@

28 ՄԼՆ 700 ՀԱԶԱՐ ԱՂԵՏԻ ԳՈՏՈՒՆ, ԻՍԿ ՄԻՆՉ ԱՅԴ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏՆ ՈՒ ԿԱՊԸ «ՎԵՐԵԼՔ ԿԱՊՐԵՆ»

Այս տարվա հունիսի 28-ից հուլիսի 9-ը Վաշինգտոնում Հայաստանի կառավարական պատվիրակությունը էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Եղիազարյանի գլխավորությամբ մասնակցեց համաշխարհային բանկի հետ տարվող բանակցություններին, որոնց ընթացքում քննարկվել է 1993–95 թթ. աղետի գոտու վերականգնողական աշխատանքներն իրականացնելու նպատակով Հայաստանի Հանրապետությանը վարկ տրամադրելու հարցը: Արդյունքում ստորագրվել է վարկային համաձայնագիր: Այդ մասին տեղեկացրեց ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության մամուլի քարտուղար Գեւորգ Ստեփանյանը: Մինչեւ սեպտեմբեր ամիսը փաստաթուղթը կվավերացվի համաշխարհային բանկի տնօրենների խորհրդի, իսկ հետո նաեւ ՀՀ ԳԽ կողմից, որից 90 օր անց վարկը կհաստկացվի: Վարկի ընդհանուր գումարը 28 մլն 700 հազար դոլլար է, որից 28 մլն-ը բուն վարկն է, 300 հազար դոլլարը՝ Հայաստանի կառավարության ներդրած մասը, 400 հազար դոլլարը Ճապոնիայի տրամադրած վարկն է: Վարկը կտրամադրվի արտոնյալ պայմաններով, մարման ժամկետը 38 տարի է, տարեկան տոկոսադրույքը՝ կես տոկոս: Վարկի մարումը կսկսվի 10 տարի անց, այդ ընթացքում կմուծվի միայն տոկոսադրույքը: Վարկը ներառում է հետեւյալ ծրագրերը. անավարտ շինարարական օբյեկտների շինարարություն. 2659 բնակարանի հանձնում Գյումրի (1355), Սպիտակ (154), Վանաձոր (170) քաղաքներում), աղետի գոտու ձեռնարկությունների վերազործարկում, փոքրիկ բաղնիք-լվացքատների գործարկում, անհատական բնակարանային շինարարության ծրագրերի իրականացում, Գյումրիի, Վանաձորի, Սպիտակի քաղխորհուրդներին բարեկարգման նպատակների համար կհատկացվի 200 հազարական դոլլար, որոշակի գումար կհատկացվի Սպիտակի ջրամատակարարման հանգույցի շինարարության ավարտման համար: 2 տարի անց, ծրագրի իրականացումից հետո, ՀՀ կառավարության դիմումի դեպքում համաշխարհային բանկը կկազմի նոր ծրագիր:

Այնուհետեւ խոսելով «Տրանսպորտ եւ կապ» ծրագրի մասին, մամուլի քարտուղարը նշեց, որ այն շուտով կներկայացվի կառավարությանը: Ծրագիրը կատարվելու է մինչեւ 2010 թ.: Նախատեսվում է հաղորդակցության նոր ուղիների ստեղծում, ենթակառուցվածքային բազայի զարգացում, տրանսպորտի էլեկտրական տեսակների մասնաբաժնի մեծացում եւ այլն:

Տարածաշրջանի կայունացման պայմանով նախատեսվում է Գյումրի-Երասխ-իրանական Ջուլֆա երկաթգծով մայրուղիային միջանցքի ստեղծումը: Կլինեն նաեւ երկաթուղային նորակառույցներ. Գյումրի-Բոգդանովկա (80,5 կմ), Վարդենիս-Ջերմուկ-Սիսիան-Գորիս-Ստեփանակերտ (կանխատեսվում է հեռանկարում): Ավտոմոբիլային ճանապարհների կառուցման խնդրում առաջնային է համարվում Վրաստանից Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն եւ Իրանի սահման ավտոմայրուղիների ստեղծումը, լեռնային շրջաններում տեղական ճանապարհների ցանցի խտացումը: Նախատեսվում է սկսել նաեւ այլ ճանապարհների կառուցումը եւ վերանորոգումը: Կընդլայնվի նաեւ տրամվայների եւ տրոլեյբուսների ցանցը, կապի համակարգը, եւ մինչեւ 2010 թիվը Հայաստանում կտրամադրվեն 550 հազար նոր հեռախոսահամարներ: Մի խոսքով, ծրագիրը խոստանում է արմատական փոփոխություններ, վարդագույն առագա, ժամանակակից կապի եւ տրանսպորտի միջոցներ, միայն թե դժվար է պատկերացնել, թե շրջանի կայունությունից կախված այդ ծրագիրը ինչպես են պատրաստվում իրագործել շարունակվող շրջափակման եւ վառելիքաէներգետիկ ճգնաժամի պայմաններում:

Ա. Դ.

«Երկիր» թերթի խմբագիրը հեռացավ

Արդեն մի քանի օր է, ինչ «Երկիր» թերթի ընթերցողները վերջին էջում կարդում են ոչ թե գլխավոր խմբագիր Աղվան Վարդանյանի, այլ գլխավոր խմբագրի տեղակալ Վաչագան Սարգսյանի անունը: Սրա պատճառը պարզվեց երեկ, երբ խմբագրություն զանգահարեց «Երկիր» թերթի աշխատակիցներից մեկը, որը չցանկացավ բացահայտել իր անունը, եւ տեղեկացրեց, թե երեկ օրը Վարդանյանը «Երկիր» թերթի աշխատակիցներին հրավիրել է ժողովի եւ հայտարարել, որ թերթի նպատակների եւ դերի առնչությամբ կանոնական լուրջ տարաձայնություններ կան իր եւ ՀՅԴ Կենտրոնական կոմիտեի միջեւ, ինչն իրեն ստիպում է ազատվել աշխատանքից, այլապես ստիպված կլինի մեծ զիջումների գնալ: Այլ աղբյուրից մեզ հայտնի է դարձել, որ վերջերս կենտրոնական կոմիտեն նոր կանոնագիր է մշակել:

Անհայտ տեղեկատուն այն կարծիքը հայտնեց, թե ամենայն հավանականությամբ, արդեն երկուշաբթի օրը հայտնի կդառնա թերթի նոր խմբագրի ազգանունը:

«Ազգ»

Ստուգումներն ի հայտ են բերել մի շարք վտանգավոր խախտումներ

Ինչպես հայտնեց առողջապահության նախարարության դեղաբանության, բժշկական սարքերի եւ տեխնոլոգիաների գիտահետազոտական տեսչության (Դեղտեսչություն) արտոնագրման բաժնի վարիչ Հովհաննես Մարտիրոսյանը, Դեղտեսչությունը Երեւանի քաղաքային դատախազության հետ համատեղ անց է կացնում ստուգումներ մայրաքաղաքում դեղորայքի վաճառքի արտոնագրում չունեցող, սակայն դեղորայքի վաճառքով զբաղվող անձանց հայտնաբերելու նպատակով: Այդպիսիք հայտնաբերվել են կոմերցիոն խանութներում, ստորգետնյա անցումներում, սեղանիկների վրա, շուկաներում, տոնավաճառներում եւ այլուր: Ստուգումների նպատակն է կանխել ժամկետանց, Հայաստանի Հանրապետությունում չգրանցված դեղերի, որպես մարդասիրական օգնություն Հայաստան ուղարկված դեղերի, ինչպես նաեւ պահպանման հատուկ պայմաններ պահանջող, բայց դրանցով չապահովված դեղերի վաճառքը: Ստուգումների հետեւանքով երեք անձի դեմ քրեական գործ է հարուցվել, մեկը ենթարկվել վարչական տույժի, առգրավվել է 650–700 հազ. ռուբլու դեղորայք: «Դեղտեսչությունը դիմում է բնակչությանը խնդրանքով ձեռնպահ մնալ արտոնագրում չունեցող առեւտրական կետերից դեղորայք ձեռք բերելուց: Բավական է նշել, որ օրինակ, «երբ պահպանման պայմանների ամենափոքր իսկ խախտման դեպքում բժշկի հատուկ դեղատոմսով բաց թողնվող դեղերի ընդունումը կարող է հանգեցնել մահվան», ասաց Հ. Մարտիրոսյանը: Այն հարցին, թե որոնք են դեղերի չարտոնագրված առեւտուրը կանխարգելելու լծակները, Հ. Մարտիրոսյանը հայտնել է, որ բնակչությունը պետք է խուսափի արտոնագրում չունեցող դեղատներից ու սեղանիկներից դեղեր գնելուց եւ իրավապահ մարմիններն իրենց հերթին պետք է վերահսկեն ու խստագույնս պատժեն զանցառուներին: Երեւանում ստուգումներն ավարտելուց հետո Դեղտեսչությունը շրջանային դատախազությունների հետ համատեղ կշարունակի ստուգումները Հայաստանի տարբեր շրջաններում:

ՆՏ

Վերսկսվել է նիստը

Երեկ ժամը 12-ին Բաքվում իր աշխատանքները շարունակեց Միլլի մեջլիսի նախորդ օրն ընդհատված նիստը: Օրակարգում են Գյանջայում հունիսի 4-ին դեպքերի կապակցությամբ ստեղծված պատգամավորական հանձնաժողովի հաշվետվությունը, հանրապետական դատախազի դիմումը նախկին դատախազ Իխթիյար Շիրինովին եւ ազգային անվտանգության նախարարի առաջին տեղակալ Սուլհեդդին Ախմեդովին քրեական պատասխանատվության ենթարկելու մասին, Հեյդար Ալիեւի հաշվետվությունը Մարիո Ռաֆաելլիի հետ հանդիպման արդյունքների մասին, նոր նախարարների հաստատումը: Նախօրյակին հանրապետության դատախազ Ալի Օմարովն ասել է Թուրանի թղթակցին, որ կան անհերքելի հիմքեր ողնելու համար, որ Գյանջայի դեպքերի գլխավոր մեղավորներից մեկը նախկին դատախազ Իխթիյար Շիրինովն է:

Սնարf

Խորհրդարանի նախկին նախագահից հանձնել զենքը

Բաքվի Նարիմանովի շրջանի ոստիկանության պետն իր մի քանի ստորադասների հետ նախորդ գիշեր մտնելով խորհրդարանի նախկին նախագահ Իսա Համբարի տուն, պահանջել է նրա անձնական «Մակարով» տիպի ատրճանակը: Այդ մասին Թուրան գործակալությանը հաղորդել են Իսա Համբարի գլխավորած Մուսաֆաթ կուսակցության լրատվական կենտրոնից: Տվյալ զենքը տրվել էր խորհրդարանի անդամներին եւ նախագահին անցած տարի: Ոստիկանները հիմնավորել են իրենց որոշումը վերեւի ցուցումով եւ զենքի վերահաշվառման անհրաժեշտությամբ: Իսա Համբարը հրաժարվել է հանձնել զենքը:

Սնարf

ԱԺԾ-ն չի աջակցել Սուրաթ Հուսեյնովին

Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատը վարչապետ Սուրաթ Հուսեյնովին աջակցելու մասին ոչ մի որոշում չի ընդունել: Այդ մասին խաբար-սերվիս թղթակցին հայտարարեցին ԱԺՃ-ի նախագահի տեղակալներ Ուլվի Հաքիմովը եւ Արիֆ Ռահիմովը: Ժողովրդական ճակատը մտադիր է Ադրբեջանի օրենքների շրջանակներում պայքարել հանրապետության նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյի լիազորությունների վերականգնման համար:

Սնարf

Ալիեւը հանգ Շառլ դը Գո՞լ

Ինչպես հուլիսի 14-ին հաղորդեց Բաքվի ռադիոն, հուլիսի 13-ին Ադրբեջանի պետքարտուղար Լալա Հաջիեւան ընդունել է Ադրբեջանում Ֆրանսիայի դեսպանին: Ֆրանսիայի ազգային տոնի՝ Բաստիլի գրավման օրվա առթիվ ջերմ ողջույններից ու շնորհավորանքներից հետո Լալա Հաջիեւան, ընդգծելով համամարդկային քաղաքակրթության մեջ Ֆրանսիայի պատմության ու մշակույթի դերը, հատկապես անդրադարձավ գեներալ դը Գոլի անձին, մասնավորապես նշելով, որ Հեյդար Ալիեւի նման հայտնի եւ ուժեղ քաղաքագետի գործունեության մեջ կան կողմեր, որոնք նման են գեներալ դը Գոլի կենսագրությանն ու գործունեությանը: Ֆրանսիայի դեսպանը հատկապես նշեց, որ Ադրբեջանի պետքարտուղարը լավատեղյակ է Ֆրանսիայի պատմությանը:

ՆՏ

Միջազգային նավթային ակադեմիա Բաքվում

Ակադեմիկոս Ազադ Միրզաջանզադեն դարձավ Բաքվում գրանցված Միջազգային արեւելյան նավթային ակադեմիայի նախագահը: Ակադեմիայի նպատակն է միավորել ադրբեջանական եւ արտասահմանյան գիտնականների եւ արտադրողների, պետական եւ ոչ պետական նավթային ձեռնարկությունների, ինչպես նաեւ նոր յուրօրինակ տեխնոլոգիաների ու նախագծերի ստեղծման վրա աշխատող արտասահմանյան ֆիրմաների ջանքերը: Նոր ակադեմիայի գործունեությունը հիմնվում է նավթի ու գազի հանույթի նավթաքիմիայի, գնադահատման տեխնոլոգիաների մշակման բնագավառում Ադրբեջանի նավթարդյունաբերության կուտակած փորձի վրա, որը կարող է կիրառություն գտնել Արեւելքի երկրների նավթաբեր շրջաններում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Բանակ

Մեկ օր զինվորական պարետատանը

Ժամը 8-ն անց է 30 րոպե: Հնչում է «Շարվի՛ր» հրամանը, եւ անմիջապես երկու շարքով շարվում են զինվորական համազգեստ հագած բարձրահասակ երիտասարդներ: Այսպես է սկսվում Երեւանի կայազորի զինվորական պարետատան հերթափոխը: Դրանք պարեկներն են, որոնք ծառայություն են կատարելու քաղաքում: Այսօր հրահանգավորումն անցկացնում է կայազորի պարետ, գնդապետ Յուրի Պետրոսյանը: Նա ակադեմիական կրթությամբ սպա է, ՆԳՆ մարմիններում անցել է ծառայության բոլոր աստիճանները եւ այժմ նոր պաշտոնում իրեն զգում է ինչպես ձուկ ջրում: Գնդապետը խոսում է անշտապ, մաքրելի լեզվով, երբեմն կրկնելով պարեկային ծառայության հիմնական խնդիրները: Նա իր ենթականերից պահանջում է, որ քաղաքում առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնեն զինծառայողների արտաքին տեսքին, ուշադիր ստուգեն նրանց արձակման փաստաթղթերը, իսկ անհրաժեշտության դեպքում աջակցեն միլիցիայի աշխատողներին:

Պահակաբաշխումն ավարտված է: Պարեկները գրվում են քաղաքում: Ամեն խումբ ունի իր ավագը, վարորդ որոշված երթուղին: Դրանց գրաֆիկները կազմվում են, հաշվի առնելով օպերատիվ իրադրությունը, ընդգրկելով մարդաշատ վայրերը, մայրաքաղաքի գլխավոր մայրուղիները, մետրոպոլիտենի կայարանները, երկաթուղային կայարանը եւ այլ օբյեկտներ:

Մենք կրկին վերադառնում ենք պարետի աշխատասենյակ: Այստեղ նրան արդեն սպասում են այցելուները: Միջին տարիքի մի կին եկել է իր որդու՝ շարքային Սեռս Վարդանյանի հետ: Նա գտնվում է կարճաժամկետ արձակուրդում, բայց իրեն վատ է զգում. զորակոչից առաջ երկար ժամանակ հիվանդ է եղել ստամոքսի խոցով եւ այժմ ի վիճակի չէ զորամաս վերադառնալ: Զինվորական պարետը զննության համար նրան ուղարկում է հանրապետական հիվանդանոց եւ այդ մասին հայտնում Վարդանյանի հրամանատարին: Իսկ մեկ ուրիշ այցելու միջնորդում է մոր առաջիկա վիրահատության պատճառով որդու արձակուրդը երկարացնելու հարցով: Գնդապետը բավարարում է այդ խնդրանքը: Քաղաքացիների, զինծառայողների ընդունելությունը կատարվում է ամբողջ օրվա ընթացքում: Բայց դա չէ, որ բնորոշում է պարետատան դեմքը:

– Մեր գլխավոր նպատակը փողոցներում, հասարակական վայրերում շարքայինների եւ սպաների կողմից զինվորական կարգապահության պահպանումն է, օրինականության եւ պատժարանում նստեցված բակալվածների պահման կանոնների կատարման վերահսկումը, – ասում է Յու. Պետրոսյանը:

Պարետությունն սկսել է գործել ընդամենը 2–3 ամիս առաջ, սակայն իրավախախտների բերման մատյանում արդեն 500-ից ավելի գրանցում կա: Դրանք հիմնականում համազգեստ հագնելու կանոնների խախտումներ են, զինծառայողների քաշքշվածությունը, զորամասից ինքնագլուխ հեռանալը, զինվորական պատիվ չտալը: Այդ բոլոր խախտումների մասին անհապաղ հայտնվում է զորամասի հրամանատարությանը, եւ դրանցից յուրաքանչյուրի առթիվ պարետն առանձին վճիռ է կայացնում: Այդ գրառումների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ զորամասերից ինքնագլուխ հեռանալու դեպքերի առյուծի բաժինն ընկնում է այն ստորաբաժանումներին, որտեղ թույլ է զինվորական կարգապահությունը, շարքայինների միջեւ դիտվում են ոչ կանոնադրական փոխհարաբերություններ:

– Եթե դուք գայիք 2 ամիս հետո, կտեսնեիք միանգամայն ուրիշ պատկեր, – ասում է զինվորական պարետը, նկատի ունենալով նորոգման աշխատանքները, որոնք պետք է վերափոխեն շենքը: – Նորովի, բարձր եւ հարմարավետ կլինեն շուտով ծառայողական աշխատասենյակները, հերթապահի մասը, պարետատան բակը: Ներկայումս լուծվում են նաեւ տեխնիկական հանդերձավորման, շուրջօրյա էլեկտրամատակարարման խնդիրները: Ստեղծվում է ծառայողական սեփական ճաշարան: Այս բոլոր խնդիրների լուծման գործում ուժերի համենայն օգնություն է ցույց տալիս զինված ուժերի գլխավոր շտաբի ղեկավարությունը:

Ժամը 10-ի մոտերը գնում ենք կայազորի պատժարան: Մեզ ուղեկցում է պատժարանի պետ, կապիտան Միխայիլ Գոնցյան: Շենքի լռությունը խախտում է բահերի եւ քլունգների հարվածների ձայնը: Զերբակալված մի խումբ զինծառայողներ խրամատներ են փորում բարձրավոլտ կաբելի համար:

– Կայազորային եւ պահակային ծառայության կանոնադրության համաձայն, – պարզաբանում է Գոնցյանը, – պատժարանում պահվողները պարտադիր կարգով ներգրավվում են ամենօրյա 10-ժամյա աշխատանքի, իսկ եթե աշխատանքի ծավալը չի ապահովվում, նրանց հետ անցկացվում են շարային պատրաստության եւ կանոնադրությունների ուսումնասիրման պարապմունքներ: Զերբակալված սպաները աշխատանքում չեն ներգրավվում, խցի դռները չեն փակվում, նրանք ունեն ծխելու իրավունք:

Մտնում ենք ընդհանուր խցեր: Կապիտանը հեշտությամբ բացում է ծանր ու զանգվածեղ դռները:

Խցերում ամեն ինչ այնպես է, ինչպես հարկն է:

– Շարքային Աշխեան Հակոբյան, – ներկայացավ փայլող աչքերով մի երիտասարդ:

– Ինչի՞ համար ես ձերբակալված:

– Կարոտել էի տանը, գնացի ընտանիքիս մոտ, հետո վերադարձա զորամաս: Ինքնագլուխ կերպով հեռանալու համար զորամասի հրամանատարը 10 օրով ուղարկեց պատժարան: Այլեւս ինքնագլուխ չեմ հեռանա:

Վաղարշ Խոստիկյանին ընդամենը 5 օր վիճակվեց «քաղաքացիական կյանքով» ապրել: Նրան բռնեց զինվորական ոստիկանությունը, եւ այժմ նա տասնօրյա կալանքի մեջ է պատժարանում:

– Իսկ քեզ ի՞նչը դրդեց փախչել զորամասից, – հարցնում եմ նրան:

– Ինձ ծեծում էին հին ծառայողները, ես վախենում եմ նրանցից:

Մենք հանդիպեցինք նրանց հետ, ովքեր պատժարանում սահմանված պատիժը կրելուց հետո ինքնակամ մնացել են պահակային դասակում ծառայությունը շարունակելու: Արդեն կարողացել են իրենց լավ դրսեւորել Կարեն Գալստյանը, Սերգո Հակոբյանը, Ալիկ Պետրոսյանը եւ ուրիշ շարքայիններ:

Պատժարանը հոգում ծանր նստվածք է թողնում: Ոչ միայն այն պատճառով, որ այստեղ ժամանակավորապես երկաթյա դռների հետեւում են պահվում իրավախախտները: Ռուսական զորքերը մեզ հանձնել են բարձիթողի, գրեթե ավերված տնտեսություն: Ընդլայնվում եւ հիմնովին նորոգվում է տարածքը, պատշաճ տեսքի են բերվում ծառայողական եւ կենցաղային հարկաբաժինները:

– Ահա այն համառոտ գրառումները, որոնք վիճակվեց անել Հայաստանի Հանրապետությունում ստեղծվող ազգային բանակի Երեւանի կայազորի առաջին զինվորական պարետի մոտ գտնվելու մեկ օրվա ընթացքում:

ՍՏԵՓԱՆ ՊԱՐԻՔՅԱՆ
Սնարf

digitised by A.R.A.R.@

Տնտեսություն

ՈՐՈՏԱՆ-ԱՐՓԱՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ԿԱՌՈՒՑՎԵԼ

Ժամանակին Սեւանի խնդիրը մեկն էր միութենական նշանակության այն խնդիրներից, որոնց լուծման համար ստեղծվում էին հատուկ պետական ծրագրեր եւ նախագծեր, հատկացվում վիթխարի միջոցներ եւ այլն: Այսպես կառուցվեց գրեթե 49 կիլոմետր երկարություն ունեցող Արփա-Սեւան ջրատարը, որի շնորհիվ Սեւան կարող էր լրացուցիչ լցվել տարեկան մոտ 300 միլիոն խորանարդ մետր ջուր: Հետագայում սկսեց կառուցվել նաեւ Որոտան-Արփա թունելը (երկարությունը՝ 21,6 կմ), որը պետք է Որոտանի ջրերի մի մասը նույնպես ուղղեր հյուսիս համալրելու Սեւանի օրեցօր պակասող ջրերը: Սակայն Խորհրդային Միությունը փլուզվեց, եւ Հայաստանը մենմենակ հայտնվեց առաջին հայացքից ուժից վեր թվացող կառույցի առաջ:

Եւ այնուամենայնիվ արդեն երկրորդ ամիսն է, ինչ «Որոտան-Արփա» թունելի շինարարությունը վերսկսվել է (փաստորեն այն երբեք էլ կանգ չի առել, որովհետեւ աշխատանքի բնույթն այնպիսին է, որ նույնիսկ մի քանի ժամ աշխատանքները դադարեցնելու դեպքում հետագայում կորցրածը վերականգնելու համար վիթխարի միջոցներ կպահանջվեն, եւ նույնիսկ էներգետիկ ճգնաժամի ամենածանր պահերին կառույցին անհրաժեշտ նվազագույնը տրամադրվել է): Թունելի շինարարությունն իրականացնում են «Արփասեւանշին» մասնագիտացված վարչությունը եւ «Հիդրոհատուկշինը»: Ի սկզբանե նախատեսված էր, որ կառույցը պետք է ավարտվի 1994 թ. երրորդ եռամսյակում, սակայն, «Արփասեւանշին» վարչության պետ Նորայր Դայանի խոսքերով, հնարավոր կլինի ավարտել միայն 1995 թ. վերջին, եւ այն էլ՝ եթե ամեն ինչ ընթանա ներկայիս տեմպերով: Կառույցի համար կառավարությունը միայն «Արփասեւանշինին» տրամադրել է 300 միլիոն ռուբլի՝ արդեն կատարված աշխատանքների դիմաց եւ պարտավորվել առաջիկայում եւս կատարվածի դիմաց վճարել: Իսկ թե ինչ է նշանակում հանրապետության համար Որոտան-Արփա թունելը, ակնհայտ է ոչ միայն այն պատճառով, որ այն կարող է թեթեւացնել հարկադրաբար Սեւանի ջրերն օգտագործող Հայաստանի վիճակը, այլեւ բավականին «անհարմար» վիճակի մեջ դնել հարեւան հանրապետությանը՝ նվազեցնելով Հայաստանից ջրի արտահոսքը:

Ներկայումս շինարարության վրա աշխատում է մոտ 800 մարդ՝ ներառյալ սպասարկող անձնակազմը, ռազմականացված լեռնային փրկարար ջոկատը եւ այլն: Շինարարությունը լուրջ հոգսեր ունի՝ կապված հիմնականում այն շինանյութերի հետ, որոնք դրսից են բերվում: Եթե ցեմենտ եւ նույնիսկ անտառանյութ հնարավոր է հայթայթել հանրապետությունում, ապա մետաղների հարցը բավականին բարդ է: Եւ այնուամենայնիվ, պրն. Դայանի խոսքերով, բոլոր հարցերը հնարավոր է լուծել, քանի որ վարչությունն արդեն միջոցներ ունի: Գոյություն ունեն նաեւ այլ, շինարարության հետ անմիջականորեն կապ չունեցող խնդիրներ. վարչությունը 4 բանվորական ավաններ ունի (երկուսը Սիսիանի շրջանում, երկուսը՝ Վայքի), որտեղ բանվորներն ապրում են իրենց ընտանիքներով: Եւ քանի որ շրջաններում սննդամթերքը (առաջին հերթին հացը) խիստ նորմավորված է, հիմնարկն ինքն է իր միջոցներով ալյուր եւ այլն հայթայթում:

Վարչությունը ներկայումս կառուցում է նաեւ Երեւանի մետրոպոլիտենի ջրահեռացման թունելը, որի շնորհիվ ջրերը «Զորավար Անդրանիկ» կայարանից ինքնահոսով կհեռանան Հրազդանի կիրճը՝ դրանով իսկ հնարավորություն տալով մեծ քանակությամբ էլեկտրաէներգիա խնայել: Այդ աշխատանքների համար կառավարությունը տրամադրել է 155 միլիոն ռուբլի: Միաժամանակ վարչությունը զբաղված է Երեւանի կոյուղու օղակաձեւ թունելային մասի շինարարությամբ, աղետի գոտում՝ Գյումրիում կառուցում է 14 շենք եւ այլն: Մի խոսքով, հիմնարկն սկսում է աշխատել, եւ սա ուրախալի է ոչ միայն այն պատճառով, որ հանրապետությունում վերջապես ինչ-որ լուրջ բան է կառուցվում, այլեւ այն պատճառով, որ տարիների ընթացքում ստեղծված կոլեկտիվը պահպանվում է (նման մասնագիտացված հիմնարկների համար մեծագույն վտանգը մասնագետների հեռացումն է, ինչը հետագայում շատ դժվար է վերականգնել): Այլ կերպ ասած, գոյություն ունի հիմնարկ, որն ունի եւ աշխատանքի ճակատ, եւ ֆինանսական հնարավորություններ, եւ փորձված աշխատողներ: Այսինքն, այն ամենը, ինչ այսօր անհրաժեշտ է աշխատելու համար:

Ի դեպ, վարչության պետ Նորայր Դայանի մասին ավելի ուշ այլ աղբյուրներից տեղեկացանք, որ նա նաեւ բարեգործությամբ է զբաղվում՝ մասնավորապես մինչեւ անցյալ տարի հիմնարկը հովանավորում էր Ղարաբաղի Ասկերանի շրջանի Նախիջեւանիկ գյուղին, նյութական օգնություն է ցույց տվել ինչպես Ղարաբաղի տարբեր կազմակերպություններին, այնպես էլ Մարտակերտի շրջանից տեղահանված առանձին փախստականների եւ այլն:

Իսկ Որոտան-Արփա թունելը շարունակում է կառուցվել: Մնացել է 860 մետր՝ ամենադժվար եւ պատասխանատու հատվածները: Սեւանը մեր վերջին հույսն է, եւ նրա համար պետք չէ ոչինչ խնայել: Նույնիսկ այս պայմաններում:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

«Լրաբերն» ի՞նչ է...

«Ազգի» համարներից մեկում կարդացի հրապարակախոս Սամ Սարգսյանի «Լույս կա, «Լրաբեր» չկա կամ հակառակը» նամակ-բողակցությունը եւ, ինչպես որ երբեմն մարդ ուրիշի ցավը լսելիս իրենն է հիշում, ես էլ հիշեցի մամուլում կարդացած մի... զվարճապատում: Կապիտալիզմը, Սոցիալիզմը եւ Կոմունիզմը ժամադրվում են: Պայմանավորված ժամին Կապիտալիզմն ու Կոմունիզմը գալիս են հանդիպավայր, իսկ Սոցիալիզմը հապաղում է: Երբ վերջապես սա եւս տեղ է հասնում, հարցնում են, թե ինչու ուշացավ:

«Երշիկ էին տալիս, հերթ էի կանգնել», պատասխանում է նա: «Հերթն ի՞նչ է», զարմանում է Կապիտալիզմը: «Երշիկն ի՞նչ է», հարցնում է Կոմունիզմը...

Գյումրիի մեր թաղամասը մոռացել է, թե ինչ բան է «Լրաբերը»: Այդ ժամին երբեք հոսանք չենք ունենում: Այս տարվա մեջ մեզ հաջողվել է «Լրաբեր» դիտել միայն Նոր տարվան, մեկ էլ մի անգամ հունիսի մեջ:

Թաղամասը քաղաքի կենտրոնական հատվածներից մեկում է: Ամբողջ ձմեռ ու գարնանը մեր ճակատին գրված էր, որ միմիայն գիշերը 1-2 ժամ լույս պիտի ունենանք կամ օրերով չունենանք: Բացառություններ չէին լինում: Այժմ չասեմ՝ մոտ մեկ ամիս է սկսել են նաեւ ցերեկները տալ, որի համար շնորհակալ ենք: Բայց եթե անգամ հոսանքը տրված է երեկոյան կողմ, ապա «Լրաբերի» սկսվելու պահին անջատում են: Հասկանալի է՝ մեկ ուրիշ տեղ տալու համար:

Եթե ավելացնեմ նաեւ, որ ռադիոն ի՞նչ է, ռադիոյի գիծ էլ չունենք, ապա պատկերը պարզ կլինի: Ցավոք, քաղաքի հացեն չեմ կարող նեղել: Թե չ մեկ էլ տեսար կարժանանանք էլեկտրաէներգիա տնօրինողների «ուշադրությանն» ու մի օր էլ կասենք հոսանքն ի՞նչ է...

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Գյումրի

Կարգազանցները շատացել են

Անցած կիսամյակում Վանաձորում տեղի է ունեցել 17 ավտովթար՝ 23 մարմնական վնասվածքի եւ մահվան 5 դեպքերով: Ճանապարհային ոստիկանության աշխատողները պարբերաբար ստուգայցեր են կազմակերպում, որոնցից մեկն էլ կազմակերպվեց օրերս: Որպես կանոն, կարգազանց վարորդների մեծ մասը կամ ոգելից խմիչք է օգտագործում, կամ մեքենան վարում է առանց պետհամարանիշի: Տարբեր խախտումների համար ոստիկանություն բերվեց 16 ավտոմեքենա, որոնցից 13-ը ստացավ համապատասխան տույժ: Ընդհանրապես տարեսկզբից պետավտոտեսչությունները Վանաձորում հայտնաբերել են խմած վիճակում ավտոմեքենայի վարման 147 եւ առանց վարորդական իրավունքի վկայականի երթեւեկելու 146 դեպքեր: 478 ավտոմեքենա չի ունեցել պետհամարանիշ: 205 մեքենաների տերեր տուգանվել են արհեստականորեն գունավորված ապակիների համար: Դատելով ճանապարհային ոստիկանության ուժեղացված հսկողությունից, կարելի է ակնկալել, որ քաղաքի փողոցներում կնվազի կարգազանցների թիվը:

Նոր ֆակուլտետ ՀՊՃՀ-ի մասնաճյուղում

Վանաձորը, լինելով աղետի գոտու մեծ քաղաքներից մեկը, վերջին 6 տարում չի ունեցել պրոֆեսիոնալ շինարարներ պատրաստող ֆակուլտետ: Վերջերս այն, դարձյալ վերաբացվել է ՀՊՃՀ-ի Վանաձորի մասնաճյուղում, որի մասին խնդրեցինք պատմել քաղխորհրդի պատգամավոր, քաղաքաշինության, ճարտարապետության եւ շինարարական համալիրի մշտական հանձնաժողովի նախագահ, գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Ստեփան Թամրազյանին: «Ֆակուլտետի վերաբացման անհրաժեշտությունն ավելի հասունացավ հատկապես երկրաշարժից հետո, ասաց նա: Այս տեսակետից այս երեւույթը ավելի մեծ ընդգրկումներ է ակնկալում: Նոր ֆակուլտետն առայժմ կոչվում է շինարարական-ճարտարագիտական, ուսուցումն այնտեղ կտարվի 4-ամյա ծրագրով: Ծրագիրը բացարձակապես փոփոխված է աղետի գոտում իրականացվող շինարարության պահանջներին համապատասխան: Եկող ուսումնական տարում մրցութային կարգով բուհ կընդունվեն 25 դիմորդներ, որոնցից 15-ը կուսանեն անվճար, 10-ը՝ վճարովի: Շրջանավարտներին կտրվի «շինարար-ճարտարագետի բակալավր» կոչում: Դասախոսական կազմը նույնպես կընտրվի մրցութային կարգով»:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Վանաձոր

Սյունիքում էին ամերիկացի հյուրերը

Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանի առաջին տեղակալ Թոմաս Փրայսը, դեսպանատան քաղաքական բաժնի երկրորդ քարտուղար Պատրիկ Բոլինը հանդիպումներ ունեցան Ղափանի, Գորիսի, Սիսիանի եւ Եղեգնաձորի շրջանների գործադիր իշխանությունների հետ: Շրջագայության ընթացքում նրանք ծանոթացան Սյունիքի սոցիալ-տնտեսական, գիտական եւ մշակութային զարգացման հեռանկարներին, ինչպես նաեւ հանքային պաշարների օգտագործման ուղղությամբ տարվող աշխատանքներին, եղան Տաթեւի վանքում, Եղեգնաձորում՝ սբ. Աստվածածին եւ սբ. Սարգիս եկեղեցիներում: Նրանց կարծիքով, Կապանում միջազգային տուրիզմի զարգացման մեծ հնարավորություններ կան, որոնք պետք է օգտագործվեն:

ՀԱՄԼԵՏ ԲԱԲԱՋԱՆՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Գորիս

Առաջարկում ենք «TAURAS»51 ДЦ-402 Д6 տիպի հեռուստացույցներ (Լիտվայի արտադրության) PAL/SEC, հեռակառավարման վահանակով: Վճարումը՝ ինչպես կանխիկ, այնպես էլ փոխանցումով: Կվճարենք ձեր հաշիվները ՀՀ-ում, (ոչ կանխիկ) փոխարենը վճարելով մեր հաշիվները Մոսկվա քաղաքում:
Պայմաններին ծանոթանալու համար զանգահարել
57-45-49, 57-48-12, 57-45-26
հեռախոսահամարներով:

Հարց

Մանկավարժների աշխատավարձն ուշանում է եւ... արժեզրկվում

Չգիտենք ինչ են շահելու վերջերս մայրաքաղաքում սոցիալական պահանջներով պայքարի ելած ուսուցիչները, բայց ասում են, իբր նրանց ներկայացուցիչների հետ հանդիպումը եղել է «ամենավերեւում», որտեղ մեր մանուկ հանրապետության ապագա քաղաքացիներ դաստիարակողների հետ խոսել են մի փոքր «այլ եղանակով»: Ավելի ուշակի՝ արհամարհական տոնով:

Ու քանի որ ուսուցիչները, որքան հասկանում եմ, իրենց պայքարը շարունակելու են, հետագայի համար ուզում ենք հասարակ մահկանացուի մի պարզ խորհրդով օգնել դրանից խիստ անհանգստացած կառավարական հարգարժան այրերին: Մերթ-մերթ գործադրեք գավառներում ձեր փորձարկված կանխարգելիչ միջոցները, գուցե օգնի: Դրանցից մեկը, օրինակ, բավականին հաջող ձեռնտություն է բռնել Ախուրյանի շրջանում եւ երեւի երաշխավորվել մշտական կիրառության: Դա մանկավարժների (եւ բնականաբար առաջին հերթին սոցիալապես անապահով խավերի) աշխատավարձերի վճարման հետեւողական, կանոնավոր... ուշացումներն են: Գիտենք, թե դա ինչպես է արվում, մերթ ֆինանսավորումն է ուշանում կամ չկա, մերթ էլ ֆինանսավորում կա, բայց բանկում կանխիկ դրամն է բացակայում: Երեւակայենք, արդյունքները նույնիսկ գերազանցում են սպասելիքները: Շրջանի մանկավարժները, տեւական դառը փորձով տեսնելով հանրապետության ֆինանսական դժվարությունները, մինչեւ հիմա էլ շարունակում են ըմբռնումով կրել զրկանքները, լռել, համբերել: Ու եթե մեկ-մեկ այնուամենայնիվ սկսում են չհամբերել ու չդիմանալ, շատ շատ ասում են՝ տվեք մեր աշխատավարձերը: Աշխատավարձի ավելացման եւ այդ կարգի այլ պահանջներ երբեք չեն դնում: Արանից էլ լավ արդյո՞ւնք...

Մեզանում մտավորականությունը երբեք պետականորեն այնքան արհամարհված, սոցիալապես եւ բարոյապես այնքան անպաշտպան ու լքված չի եղել, որքան այսօր՝ հանրապետության մտավորական ղեկավարության օրոք: Թե դա ի վերջո ինչ հետեւանքների կարող է հասցնել ապագայում՝ դժվար չէ գուշակել, հայտնի չէ միայն, թե այդ ժամանակ որեւէ մեկը պատասխանատվություն կստանձնի՞ դրա համար: Հազիվ թե:

Ախուրյանցի ուսուցիչներն անցած ամռանը արձակուրդ գնացին առանց արձակուրդային ստանալու (1,5 ամիս ուշ ստացան): Այս տարի նույնը կրկնվեց: Մայիսին, մեկ ամիս ուշացումով, հաջողվեց ստանալ ապրիլի աշխատավարձերը: Մինչեւ հունիսի վերջին շաբաթը, այսինքն, ժամկետից մեկ ամիս անց, շրջանի 15 դպրոցներում (ընդհանուր թվի շուրջ կեսը) դեռ չեն ստացել մայիսի աշխատավարձը: Այն վերջին դպրոցներին տրվեց միայն հուլիսի 8-ին: Առայժմ հայտնի չէ, թե երբ կլինեն հունիսի աշխատավարձերն ու արձակուրդայինները: Էլ չենք խոսում երեխաների համար տրվող նպաստների մասին, որոնց ստացման վիճակը շատ ավելի վատ է: «Այսօր ընդհանուր հաշվով շուրջ 30 միլիոն ռուբլի պարտք ենք ուսուցիչներին», ասում է շրջժողկրթբաժնի վարիչ Մախլուզ Շահբազյանը:

Իսկ շրջանի բյուջեն, ըստ ժողկրթբաժնի պետի, խիստ աղքատիկ է: Հողը սեփականաշնորհված է եւ գտնվում է գյուղացու ձեռքում, որից առայժմ եկամտահարկ չի գանձվում, աշխատող ձեռնարկություններ էլ չկան: Այդ պատճառով չի լուծվում նաեւ երթեւեկող ուսուցիչների տրանսպորտային ծախսերի դիմաց գոնե 50 տոկոս դրամական փոխհատուցում տալու հարցը, թեեւ ժամանակին ընդունվել է համապատասխան կառավարական կարգադրություն: Միայն մեկ անգամ է դա հաջողվել անել, այն էլ անցյալ տարի, երեք ամսվա համար: Երեք գյուղական խորհուրդները վճարում են իրենց ուսուցիչների ծախսերը: Այդքանը: Մինչդեռ շրջանի շուրջ 800 մանկավարժների կեսից ավելին երթեւեկողներ են, աշխատանքի են գնում քաղաքից գյուղ, մի փոքր մասն էլ՝ գյուղից քաղաք: Գնալ-գալու համար նրանցից արդեն, այսօրվա գներով, պահանջվում է օրական մինչեւ 500 ռուբլի... Անշուշտ, սա միայն ախուրյանցիների խնդիրը չէ: Ուստի ուզում ենք ահազանգելու պես ասել, եթե այս հարցին անհապաղ ու արմատական լուծում չտրվի, շատ շուտով գյուղական դպրոցը կզրկվի ուսուցչից:

«Աշխատավարձերս տվեք՝ գոնե ավտոբուսի փող ունենանք, աշխատանքի գանք», երբեմն ասում են նեղ վիճակի մեջ հայտնված մանկավարժները:

Սովորաբար նման դեպքերում տարբեր մակարդակների (հանրապետականից մինչեւ շրջանային) այն պաշտոնյաները, ում մեղքով մարդկանց աշխատավարձերն ուշանում են, իրենց ռոճիկները ժամանակին առատ-փառատ ստանում են: Մինչդեռ այդպես չպետք է լիներ: Մեկ ամիս առաջ ախուրյանցի ուսուցիչը կարող էր, օրինակ, մեկ կիլոգրամ շաքարավազ գնել 350 ռուբլով, իսկ հիմա դրա համար պետք է վճարի շուրջ 1000 ռուբլի: Ո՞վ պիտի նրան փոխհատուցի ուշացած աշխատավարձի այդ աստիճան արժեզրկման դիմաց: Ի վերջո, եթե մեզանում շուկայական օրենքներն են գործում, ապա տրամաբանորեն այս հարցն էլ պետք է ունենա իր հստակ տնտեսական-իրավական պատասխանը:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Ախուրյան

Միջադեպ

Անջուր շենքեր Շենգավիթում

Ստացված ահազանգերի համաձայն, արդեն 10 օրից ավելի է, ինչ ընդհատված է Երեւանի Շենգավիթի շրջանի մի շարք շենքերի ջրամատակարարումը: Հմ. 1 ԲՇՏ-ի պետ Արծրուն Բարսեղյանը հայտնեց, որ Շենգավիթի ջրմուղի պետ Մկրտչյանի խոսքերով, պոմպը կվերանորոգվի եւ ջրամատակարարումը կվերսկսվի 1-2 օրից: Ըստ Ա. Բարսեղյանի, հաճախակի վթարները կապված են սարքավորումների եւ պահեստամասերի ներմուծման բարդությունների հետ: Դրանք հանրապետությունում չեն արտադրվում:

ՆՏ

digitised by A.R.A.R.@

Ուղեղոն

«ԱՅՍԵԼՈՒՐ ԺԱՄԱՆԱԿԸ»

Ամենեցուն ժամանակ է.
Եւ ժամ ամենայնի իրաց ի ներքոյ երկնից.
Ժամանակ սիրելոյ
Եւ ժամանակ ատելոյ.
Ժամանակ պատերազմի եւ ժամանակ խաղաղութեան:

(Ժողովող Գ)

Ստավորականությունն այսօր իր հավաքականությամբ կենտրոնաձիգ, կծկված վիճակում է, դիմանում է ժամանակի փորձություններին եւ ինքնազննումի, ժամանակի իմաստավորման եւ արժեւորման խնդիր ունի, հոգեւոր հոսանքի, լարման մի ընթացք, որ ներքնապես ամրացնում է նրան, դարզում նրա հայացքը գալիքի հանդեպ: Նա մտավորականության հոգեւոր թափում ընթացքն է, որ միշտ անճկուն, անաղմուկ աղախովել է սերունդների հոգեւոր երբը դառնացման կայրիվերումների ընթացքում:

Իսկ ի՞նչ է կատարվում մակերեսին, մակերեսին, գավայիտին, իշխում է ճառը, ֆաղաքական արկածախնդրություն, որ կարող չունի մտավորականության ներքին, հոգեւոր պատկերի հետ: Սակայն մտահոգիչն այդ չէ, մտահոգիչը մի այլ երեւույթ է: Գերքաղաքականացված, գերկուսակցականացված կյանքը հաճախ տանում է մարդկանց փոխադարձ անհանդուրժողականության, ատելության ֆառոզչության, որ սահմաններ չի ճանաչում, դա խեղում է հասկացման ներերին, տարվում է մարդկության, մարդասիրության մի իսկական արբավ, ասերի մեջ ենկալվում են բազահայտ ցինիզմի, հոգեւոր այլանդակության, բանականության մթագնման երեւույթներ:

Գերկուսակցականությունը հոգեւոր անմահալիս է դառնալ մեր հասարակության համար: Մենք չենք նկատում, որ մեր շուրջն աճում են հոգեւոր խեղանդամներ, նոր, ավելի նուանդոմն ու խանդավառ կոմերիտների մի փաղանգ:

Լռել են համերաշխության, միասնականության կոչերը, իշխում է *դասակարգային* ոգին, որ անցում է բերդից բերդ, ճառից ճառ, անպատասխանության ոչ մի նշույլ: Մինչդեռ մշակույթի իսկական մշակը լուռ, աներեւույթ շարունակում է իր գործը, նա իր գերխնդիրն ունի՝ կարգավորել ներքն հոգեւոր հախուռն հոսֆերը, իմաստավորել եւ վերականգնել ժամանակն իր ստեղծագործության գաղտնարաններում: Այդպես եղել է եւ կլինի: Այդ մարդիկ են մշակույթի կրողները: Մտավորականն է այն մարդը, որ լուսավոր բեռ է կրում իր մեջ եւ տանում իր հետ:

Ստեղծագործությունն անհատական, հոգեւոր ակտ է: Համընդհանուր ֆառոզչությունը, առավել եւս կուսակցականությունը անհարիր են նրան: Պատահական չէ, որ նորօրյա կուսակցական արվեստագետները մեծ մասամբ դադարել են ստեղծագործելուց:

Այս ամենի մեջ հաճախ ակնհայտ է ցփորված, վախեցած, ննջիստական եւ-ի սոսկական շահը, խոցված ինքնասիրությունը, շատ դեղափեռում լինելով արդար, դառնում է եւ-ի շուրջ, նսակենտրոն է, չի կարողանում դուրս գալ սեփական կաշվից եւ դառնում է ապարդյուն մտավարժանք, որ միշտ ենթադրում է ծայրի ուժգնացում եւ դաբեղիկ առօգանություն, որ չենթի դառնալու երաշխիքներից մեկն է: Սրա հետ կապ չունեն, իհարկե, հեշին ոճի արտահայտությունները, սուսը, բամբասանքը, զազրախոսությունը, ֆլարսը, գրիմասը, հոգեւոր խեղկատակությունը, սրանք արդեն, ինչպես կասեր իմ դերասան ընկերը, բատերական ժանրին են պատկանում:

Հաճախ, այո, ստիպված ենք լինում գործ ունենալ ծայրահեղ անհեթեթության, պարադոքսալ իրավիճակների հետ: Թվում է, գլուխ են բարձրացնում ճակատագրական բարդույթները՝ տոհման, մասնատման բնազդը, որ գերիշխում է ազգային հոգեբանության ենթաշերտերում, որից, թվում է, գերագույն ճիգով, դանդաղորեն ազատագրվում ենք:

Արմկարարության այս շերթի մեջ հաճախ փարազարվում է ինքը մարդը: Այս տեսակ մտածողներին հատուկ է հանդուրժելու, գունափոխվելու բարդույթը: Ոչ ով չի գա ու չի հարցնի, իսկ դու որտե՞ղ էս ֆարը ֆարին: Նա ճառասաց է, իսկ բարձր խոսողներից մարդիկ բնազդաբար հեռու են ֆաշվում:

Անձնադրասան այդ մարդիկ ինքնակայացման մի ձեւ են գտել՝ միսման կիրքը, որ զորավոր պարծոն է բոլոր ժամանակների համար: Այդ է նրանց հակազդումը ժամանակին: Նրանց ուղեղներին իշխում է անհանդուրժողական եւ ինքնանետիկ «Ես հայրենասեր եմ՝ դու դավաճան, ես աղնիվ եմ, դու՝ սեւ, ես եկել եմ, դու հեռացիր» կարգախոսը: Սա համընդհանուր դարձող երեւույթ է: Մենք բոլորս ենք տառապում այդ ախտով, որ պայմանում է գրական, մշակութային ֆաղաֆականությունը: Չէ՞ որ մշակույթի նախարար էիր ազգի համար այս բախտորոշ, ճակատագրական օրերին:

Եւ ուսուցչապետսի ի՞նչ կեցվածք, ինչ խոսեներ համայն հայությանը հայրենիքում եւ ի սփյուռս աշխարհի: Այդ ի՞նչ մի ֆաջություն է հեգնել սփյուռքահայ անվանի բանաստեղծին Զարեհ Խրախունուն, որ բանաստեղծություն է նվիրել իր երկրի առաջին նախագահին: Ո՞վ է նրա գրիչը բռնել, եւ ո՞վ կարող է նրան զրկել այդ իրավունքից:

Ես չեմ հավատում այն «հոգեւոր» ընդդիմակայությանը, որը ազգային ալեփի վերածվել: Եւ այդ կարգախոսի ջատագովն ու տարփողողն է հաճախ կուսակցականացված մամուլը:

Ահա դարձյալ մի նոր հրապարակում Պերճ Զեյթունցյան. «Մեր հայրենիքը՝ բզվառ, անտեր... «Լեվո՛ն, Լեվո՛ն» շարֆից»: Անվանի գրող, իսկապես մտավորական, որ անուրանալի գրական վաստակ ունի: Սակայն, խորագրից իսկ, տեխստը տառապում է վերոհիշյալ ախտանշաններով՝ ֆաղաֆական ցինիզմով եւ միսման կրքով: Ինչպես ասում են, ֆարը ֆարի վրա չի թողնում՝ նախագահ, իշխանություններ, կուսակցություններ, անգամ ինքնախարազանման մի հոգիչ դրվագ կա գրվածքի մեջ: Արդյունքում՝ անհորիզոն ու մռայլ մի հեռանկար, անհուսության, ոչնչապաշտության ֆառոզչություն:

Եւ սա գրում է մի մարդ, որ անցած տասնամյակներին մեծականության եւ նրան անվերապահ նվիրման ջատագովն էր: (Թող ինձ ներվի՝ այստեղ անհնար է չհիշել գերխորհրդանշական մի դրվագ նրա «Արցախ Երկրորդ» վեպից: Թե ինչպես է Արցախ արփան հանում Արցախավանի ստեղծման գաղափարի, միավորված հայրենիքի երազի՝ Փառանձեմ թագուհուն արփայական աղբանոցում հանձնում Գնելին, ու Հայր Մաղդեսի եղերական ճիչը.

– Տարա՛վ, արփա՛...):

Մի մտավորական, որ խորապես ընբռնում էր անգամ կոմունիստական շարափառ կայսրության մեջ մեծականության (կոմունիստական) ու նրան նվիրաբերվելու անհրաժեշտությունը:

Ես չեմ ուզում մանր խառնել իմ խոսքին, չեմ ուզում չհիշել նույն գրողի այրող եւ ըմբռնած, խորազնե հրապարակախոսությունը ազգային շարժման սկզբնահասվածում:

Սակայն ի՞նչ եղավ հետո: Եւ ինչո՞ւ անգամ մարդ կարող է կերպարանափոխվել մի կյանքի ընթացքում:

Մի՞թե մի մարդու, մտավորականի, գրողի կյանքը կարող է տեղավորվել դասակարգի ու դասակարգության միջեւ, դռան բացվելու ու փակվելու արանքում: Գուցե իսկապե՞ս բոլորս ցեցեր մեր հիշողությունը:

Իսկ ո՞րն է մեր հավատամքը: Ի՞նչ խորհուրդներ եմ տալիս մեր կրտսեր գործընկերներին, նրանց, որ եկել ու գալու են մեզնից հետո: Ո՞վ պիտի զբաղվի գրական հոգեւորով, գրական կյանքով, որ իր ծանր բեռնն է աղտում: Ո՞րն է մեր նույն փաղանգում ենք կանգնել երել իրար մահու չափ ատող մտավորականներ, որովհետեւ այդ միությունն իսկույն գրիվ է գալու մի բերեւ հողմաղտնոցից, չեմ հավատում, ֆանի որ այդ միությունը հիմնված է ատելության վրա:

Շատերն են այդպես՝ խոսքերով մարդասեր, այտոփես, համամարդկային բարոյական արժեքների ներմուծող ու կրող, գործով՝ անհասցե նսակենտրոն, ճղճիմ ու ֆայֆայող, անհանդուրժող, նման այն դեղին դեւերին, որ մարդու միջից դուրս գալով, բափառում են անհեմր եւ տեղ չգտնելով վերադառնում ու մտնում նույն մարդու մեջ:

Այստեղ տեղին է հիշել Գարեգին Նժդեհի խոսքերը՝ հոգեւոր դեղնախտով հիվանդ մտավորականության մասին, որ հայրենիքի գոյամարտի ճակատագրական պահերին դառնում է անձնադրասան ու մանրախնդիր:

Ինչ մնում է իշխանությունների ու մտավորականության դիմակայությանը, առաջ ամեն նորմալ երկրում մտավորականությունը հոգեւոր ընդդիմության մեջ է եղել իշխանությունների հանդեպ, սակայն երբեք, այն էլ՝ ազգային-ազատագրական պատերազմի ընթացքում, չի վերածել այն գրոտեսկի ու ծաղրանմանության, խմբակային ատելության ֆառոզչության եւ բեմական հիստերիայի:

Այո՛, նաեւ այս ծանր պայմաններում կան մռայլապես մարգարեներ, էլիտար, գերմտավորական, վերժողովրդյան մտավորականներ, որ ֆենադասում են իշխանություններին եւ կուսակցություններին, եւ ուսուցանում «խեղճ» ժողովրդին, մոլորված դասերին, որ, այո՛, ընտրել են իշխանավորներին եւ գլխի չեն, որ խենց խաբում են, գողանում են, սովասանք են անում, չգիտեն, որ գալիֆում մեզ համընդհանուր աղետ, վերջնական ոչնչացում է սպառնում:

Հիշում եմ, մոտավոր ճշգրտությամբ, այդօրինակ ֆաղաֆական հռետորության մի դասական ճեղակերտում, որ «ֆանֆարավոր» ժանրի գլուխ գործոց կարելի է համարել. իբր պետք չէ գերագնահատել ո՛չ նախագահին, ո՛չ ժողովրդին, նրանք արժանի են իրար, ասված նրանց հետ:

Հենց այսպես՝ ոչ ավել, ոչ պակաս:

Մնում է հարցնել հեղինակին, թե հավատո՞ւմ է նա Աստծուն:

Ինչո՞ւ հանկարծ ծաղկեց «ֆանֆարավոր» մարդկանց այս փաղանգը: Քաղաքական արշավը չէր կարող չլինել այսքան միակողմանի, անհոր, ստերեոտիպային, կաղապարված, իր ծայրահեղ դրսեւորումների մեջ հիստերիկ ու ճղճիմ, ֆանի որ այն հիմնված է ատելության վրա, միտված չէ դեպի առաջացում, առաջ չի նայում, այլ կառչած հայացքը հառել է անցյալին:

Այսօրինակ հոդվածների մեջ (անկախ կուսակցական պատկանելությունից) բնավ չի երեւում երկրի «հոգեւոր տեսլականը», հոգեւոր հայրենիքը, այլ դժգույն, մռայլ ու մաղձոտ մի ուրվական, գանգի նման լերկ մի ուրվապատկեր, նիհիլիզմի, միսման ու ինքնաոչնչացման կործանարար մի կիրք, աչքերին իջած դեղնոր արյան մի փառ, որ ճակատագրորեն փակում է մեր ուղին:

Այս ամենը կազմալուծում է հոգեւոր մթնոլորտը, սպանում է կենդանի խոսքի ասելու ամեն ցանկություն, ֆանի որ կիրքը, որ ստիպում է նրան խոսել, ի սկզբանե մեռելածին է:

Այս են նրանք, մեր ազգի նորօրյա եղերամայրերը: Ոչինչ չեն տեսնում առջեւում լուսավոր, ոչ մի բարի լուր չունեն մեզ հայտնելու, նման Նոյյան ագռավին, որ տապանը բռնած իջել է լեշին:

Ի՞նչ են նրանք սերմանում ատելությունից բացի, ի՞նչ են ժառանգում սերունդներին:

Սակայն ոչինչ իզուր չէ, իզուր չի գրվում Աստվածաշնչի գիրքը: Ամեն գրվածք, ինչպես ամեն մարդ, իր կենսագրությունն ունի: Պիտի հավատանք այն ճշմարտությանը, որ գրողի խոսքը նաեւ ինքնադիմանկար է, որ ոճը ինքը մարդն է:

Իզուր չի Մեծ բռնկանեսի՝ դասմության սրվակը լցված բույնով: Ամեն ինչ իր խորհուրդն ունի, պարզապես խերը պետք է կոչել իրենց անունով: Թույնի այս բաժակը մենք բոլորս ենք խմում գմռռ: Սա նույն փորձության ճանապարհն է, որ անցնում է մեր միջով: Ժամանակն է այդպիսին, ֆանզի ամեն ինչի համար ժամանակ կա կյանքում, նաեւ՝ սիրո ու ատելության:

ՀՐԱՉՅԱ ԹԱՄՐԱԶՅԱՆ

Ուղեղոն

Կենսատեխնոլոգիան առաջին գծում

Զարգացած երկրների ու հատկապես ԱՄՆ-ի տնտեսական համալիրում ծնա վորվել եւ իր տեղն է գրավում մի նոր ճյուղ՝ կենսատեխնոլոգիական արդյունաբերությունը: Գենային ինժեներիայի վրա հիմնվող կենսատեխնոլոգիայի կիրառմամբ արտադրվում են կենսաբանական նյութեր, որոնք հնարավոր են դարձնում բազմաթիվ ծանր հիվանդությունների բուժումը եւ էկոլոգիապես մաքուր գյուղատնտեսական մթերքների արտադրությունը: Կենսատեխնոլոգիական արտադրանք ստանալու համար օգտագործվում են նաեւ տրանսգենային կենդանիները: Բնաղահպանական տեսակետից անվնաս արտադրության այս բնագավառը, ընորհիվ իսկայական պահանջարկ ունեցող իր եզակի արտադրանքի, բավականին եկամտաբեր է. մեկ սովակ կենսաբանական նյութը, օրինակ, համարժեք է նավթով կամ խառածուխով բեռնված շարժակազմին: Կենսատեխնոլոգիական բիզնեսով զբաղվող ֆիրմաների թիվն Արեւմուտքում գնալով աճում է, իսկ այդ բնագավառի ամենամեծ եկամուտ ունեցողը, ըստ վերջին տվյալների, ամերիկյան «Ամգեն» ընկերությունն է (միայն 1992-ին՝ 481 մլն դոլար շահույթ): Մեծ թվով կենսատեխնիկական ընկերություններ «օգտվում» են նախկին ԽՍՀՄ գիտական բազայից: Սակավ նավորապես, Ռուսաստանի տնտեսապես թույլ գիտությունը չի կարողանում ֆինանսավորել կենսատեխնոլոգիական նոր հետազոտությունները, եղած արդյունքները ներդնել արտադրության մեջ, եւ տեղի է ունենում ուղեղի մասնագետների անխուսափելի արտահոսք:

Ըստ ամերիկյան գիտնականների հայտարարության, մորֆինի նման բնական ցավազրկող նյութեր արտադրող եզրաերիկամային բջիջների իմպլանտացիան ոչ մի դեղամիջոցի ազդեցության հետ չհամեմատվող թեթեւացում է բերում խաղցկեղից մահացող հիվանդի տանջանքներին վերջին 11 ամիսների ընթացքում: Եթե փորձարկումները մեծ թվով հիվանդների վրա հուսադրող արդյունքներ տան, ապա եզրաերիկամի բջիջների պատվաստումը կարող է շատ կարեւոր նորագույն զենք դառնալ ցավի դեմ խաղցկեղի, արթրիտների, մեջքի հիվանդությունների եւ այլ դեպքերում: Էկո-պրես

ՀԲԸ Միութեան Մելգոնեան կրթ. հաստատութիւն Կիպրոս-Նիկոսիա

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միութեան Կիպրոսի Մելգոնեան կրթական հաստատութեան տնօրէնութիւնն այսու տեղեկացնում է, թէ 1993-1994 կրթաշրջանին նոր սանսանուհիների դիմումագրեր է ընդունում նաեւ Հայաստանից, ինչպէս աշխարհի սփիւռքի տարածքից:

Այն ծնողները կամ խնամակալները, ովքեր ցանկանում են իրենց զաւակները կամ խնամեալները եւրոպական ժամանակակից բարձր մակարդակի կրթութիւն ստանան եւ հայեցի, տոհմիկ բարքերով դաստիարակուեն, պէտք է դիմումագրեր ներկայացնեն հաստատութիւն, որտեղ ննջարկման դրամելուց յետոյ համապատասխան որոշման մասին գրաւոր կը տեղեկացուի դիմորդին:

Մելգոնեան կրթ. հաստատութիւնը երկսեռ, գիշերօթիկ, միջնակարգ եւ թէրի բարձրագոյն 67-ամյա հայկական դպրոց է: Ունի 7 դասարան՝ առաջինից մինչեւ եօթերորդ: Առաջին դասարան ընդունւում են 11-12 տարեկան հայ աշակերտները, պայմանով, որ հայերէնի կողքին համապատասխան չափով իմանան նաեւ անգլերէն: Նոր աշակերտներ ընդունւում են նաեւ մինչեւ 4-րդ դասարան: Բացի հայագիտական նիւթերից (արեւմտահայ աշխարհաբար, գրաբար, մատենագիտութիւն, հայ գրականութիւն, հայ ժողովրդի պատմութիւն եւ կրօն), մնացեալ բոլոր առարկաները դասաւանդւում են անգլերէն: 6-րդ եւ 7-րդ դասարաններում, ուսումնական պարտադիր դասանիւթերից բացի, մնացեալ առարկաներն ընտրում են աշակերտների կողմից՝ ա) ճշգրիտ գիտութիւններ, բ) առեւտրատնտեսական բաժին գ) ընկերային գիտութիւններ, լեզու եւ գրականութիւն:

Աշակերտները հնարաւորութիւն ունեն հաստատութեան ներսում դպրոցական ատեստական քննութիւններից բացի պատրաստուելու եւ մասնակցելու անգլիական եւ ամերիկեան մի շարք պետական քննութիւնների՝ GCE (սովորական եւ առաջացեալ մակարդակներով), LCC, TOEFL, SAT, PITMAN'S:

Առաջիկայ տարեշրջանի դասաւանդութիւնները սկսւում են 1993 թ. սեպտեմբերի 15-ին եւ աւարտւում 1994 թ. հունիսի սկիզբը: Աշակերտները դպրոց պէտք է ներկայանան սեպտեմբերի 11-ին: Ուսումնական տարին 3 եռամսեակ է, որոնցից իւրաքանչիւրի աւարտին վիճակացոյց է ուղարկւում աշակերտների ծնողին կամ խնամակալին: Դասաւանդութիւնները տեղի են ունենում երկուշաբթից մինչեւ ուրբաթ օրը ներառեալ, առաւօտեան ժամը 7:45-ից մինչեւ 13:30: Իւրաքանչիւր դասաժամ 40 րոպէ է, օրական 8 դասաժամ, ընդմիջումը 2 զբօսանքով:

Հաստատութեան գիշերօթիկ կեանքը հարուստ է արտադասարանային գործունէութեամբ՝ երգ, պար, մարզանք (ֆուտբոլ, բասկետբոլ, թեթեւ աթլետիկա), գրական եւ այլ խմբակներ:

Հաստատութիւնում կրթութիւնը, կեցութիւնն ու սնունդը վճարովի է: Հայաստանից աշակերտների տարեկան ուսման, սննդի եւ կեցութեան վարձն է 2500 ամերիկեան դոլար, գումարած՝ 150 դոլար գրենական պիտոյքի եւ դասագրքերի համար: 1 տարուայ երթուդարձի տոմսը նոյնպէս նախապայման է:

Այլ մանրամասնութիւնների համար դիմել տնօրէնութեան, հետեւեալ հասցէով՝

Melkonian Educational Institute

P.O. Box 1907, Nicosia, CYPRUS հեռ. 375.2.422195 կամ 375.2.422204 ֆաքս 375.2.493155

Երեւանում դիմումագրի չեւ ստանալու համար կարելի է դիմել «Ազգ» թերթի տնօրէնութիւն:

Մ.Կ.Հ.

Տնօրէնութիւն

digitised by A.R.A.R.@

Թուրքիա

ԹԱՆՍՈՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ Է ՀՐԱՇՔ

Վստահության քվե Չիլլերի կառավարությանը

Թուրգուտ Օզալի մահը Թուրքիայի քաղաքական կյանքում առաջ բերեց նոր տեղաշարժեր: Հանրապետության նախագահի պաշտոնում նաեւ Օզալին փոխարինեց Սուլեյման Դեմիրելը, իսկ վարչապետի պաշտոնը առաջին անգամ իր հերթին զբաղեցրեց տիկին Թանսու Չիլլերը, կազմելով նոր կառավարություն: Սա երկրում իշխող Ճշմարիտ ուղի եւ Սոցիալ-դեմոկրատական ժողովրդական կուսակցությունների երկրորդ կառավարությունն է, թվով չորրորդը Թուրքիայում վերջին չորս տարիների ընթացքում: Կառավարության չորս փոփոխություններից միայն մեկն էր պայմանավորված Մեջլիսի համընդհանուր ընտրություններում կառավարող կուսակցության պարտությամբ: Մյուս դեպքերում պատճառ են եղել հանրապետության նախագահի ընտրությունները:

Ինչպես հայտնի է, երբ 1989 թ. լիազորությունների ժամկետը լրացած Քենան Էվրենի փոխարեն Թուրգուտ Օզալը ընտրվեց հանրապետության նախագահ, հրաժարվելով, անշուշտ, վարչապետի պաշտոնից, ինքնաբերաբար գրվեց 1987 թ. ընտրություններից հետո կազմավորված նրա կաբինետը եւ քանի որ կառավարություն կազմելու պարտականությունը Թուրքիայում դրվում է իշխող կուսակցության վրա, եւ Օզալը գործող սահմանադրության համաձայն խզել էր նաեւ իր կապերը Մայր Հայրենիք կուսակցության հետ, ապա անհրաժեշտ եղավ առաջին հերթին ընտրել կուսակցության ղեկավար: Մայր հայրենիք կուսակցության հերթական երրորդ համագումարը Յըլդըրմ Աքբուլութին ընտրեց գլխավոր նախագահ, վերջինս էլ Օզալի հանձնարարությամբ նոր կառավարություն ձեւավորեց:

Աքբուլութի կաբինետը Թուրքիայում կառավարեց մինչեւ 1991 թ. հունիսը: Մի կողմից տնտեսական ու քաղաքական լուրջ խնդիրների առկայությունը երկրում, մյուս կողմից կառավարության անգործունեությունն ստիպեցին Մայր Հայրենիք կուսակցությանը վերանայել ղեկավարի հարցը: Սակայն Աքբուլութին փոխարինած Մեսութ Յըլմազը իշխանության գլուխ մնաց ընդամենը չորս ամիս: Ճգնաժամի հետագա խորացման սպառնալիքի տակ վարչապետ Յըլմազը այլ ելք չգտավ, քան նշանակել Մեջլիսի վաղաժամկետ համընդհանուր ընտրություններ: 1991 թ. նոյեմբերի 20-ին կայացած ընտրություններում թեեւ Դեմիրելի Ճշմարիտ ուղի կուսակցությունը առավելության հասավ մյուսների նկատմամբ, սակայն միակուսակցական կառավարություն կազմելու համար անհրաժեշտ տեղեր Մեջլիսում չստացավ: Այդ իսկ պատճառով Էրդալ Ինյոնյուի Սոցիալ-դեմոկրատական ժողովրդական կուսակցության հետ Դեմիրելը կազմեց կոալիցիոն կառավարություն, որն էլ նույն թվականի նոյեմբերի 28-ին վստահության քվե ստացավ: Սակայն Դեմիրելին նույնպես վիճակված չէր կառավարել մինչեւ երկրում չորս տարին մեկ անցկացվող հաջորդ ընտրությունները:

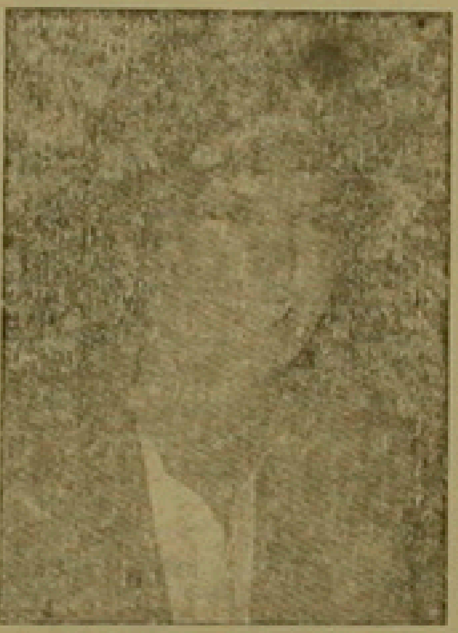

1993 թ. ապրիլի 17-ին սրտի նոպայից հանկարծամահ եղավ Թուրգուտ Օզալը: Նախագահական ընտրությունների երրորդ փուլում, որն անցկացվեց մայիսի 16-ին, նախկին վարչապետ Սուլեյման Դեմիրելը ստանալով Մեջլիսում 244 ձայն, դարձավ հանրապետության նախագահ: Դրա հետ կապված Թուրքիայի օրակարգում վերստին հայտնվեցին նոր վարչապետի նշանակման, նոր կառավարության կազմավորման եւ Ճշմարիտ ուղի կուսակցության նախագահի ընտրության հարցերը: Ստամբուլից Մեջլիսի պատգամավոր տիկին Թանսու Չիլլերը Ճշմարիտ ուղի կուսակցության հունիսի 13-ին կայացած արտահերթ համագումարում 933 ձայնով գլխավոր նախագահ ընտրվեց եւ ընդունված կարգի համաձայն ձեւավորեց իր կաբինետը: Այսպիսով նա դարձավ Թուրքիայի առաջին կին վարչապետը: Բացի այդ հանգամանքից, Ժողովրդահանրապետական կուսակցության նախագահ Դենիզ Բայքալի, Մայր հայրենիք կուսակցության առաջնորդ Մեսութ Յըլմազի կողքին Ճշմարիտ ուղի կուսակցության ղեկավարի պաշտոնում Չիլլերի հայտնվելը առաջընթաց եւս մեկ քայլ է նաեւ թուրք քաղաքական գործիչների սերնդափոխության գործում:

Տիկին Չիլլերը 47 տարեկան է: Ծնվել է Ստամբուլում, 1963 թ. ավարտել է Ստամբուլի ամերիկյան օրիորդաց քոլեջը, եւ ինչքան էլ թուրքական իրականության համար դա լինի արտառոց երեւույթ, նույն թվականին, ամուսնանալով Օզեր Ուչուրանի հետ, ամուսնուն իր ազգանունն է տվել: Բարձրագույն կրթությունն ստացել է Միացյալ Նահանգներում, ուր պաշտպանել է նաեւ տնտեսագիտության գծով դոկտորանս: 1973 թ. վերադառնալով Ստամբուլ, դասավանդել է Բոսֆորի համալսարանում: Ունի պրոֆեսորի կոչում, երկու երեխայի մայր է, տիրապետում է անգլերեն եւ գերմաներեն լեզուներին: Թանսու Չիլլերի հայտնվելը քաղաքական ասպարեզում տեղի է ունեցել 1990 թ., երբ նա արձագանքելով Դեմիրելի հրավերին, անցավ Ճշմարիտ ուղի կուսակցության շարքերը: 1991 թ. Մեջլիսի ընտրություններում Չիլլերը առաջադրվել է կուսակցության Ստամբուլի պատգամավոր, ապա Դեմիրելի կոալիցիոն կառավարության մեջ զբաղեցրել տնտեսության գծով պետնախարարի պաշտոնը: Նա ունի Դեմիրելի հոգեւոր աղջկա համբավ:

Չիլլերի կառավարությունը Թուրքիայի պատմության մեջ 50-րդն է: Կհաջողվի՞ նրան արդյոք կառավարել մինչեւ հաջորդ ընտրությունները, թե նա կարժանանա Յըլմազի կաբինետի ճակատագրին, դժվար է ասել, բայց եւ այնպես ընդդիմությունը երկրում Չիլլերից վաղաժամկետ ընտրություններ է պահանջում, իսկ Ճշմարիտ ուղի կուսակցության ներկայացուցիչները նմանօրինակ պահանջներին պատասխանում են, թե «Թանսու նշանակում է հրաշք»:

Ինչպես Թուրքիան ներկայումս հրաշքների կարիք ունի: Այդ մասին են խոսում տնտեսությանը վերաբերող տվյալները, որոնք Դեմիրելի կառավարության ավելի քան մեկ տարվա գործունեության արդյունքն են: 1992 թ. սկզբին դրամի արժեզրկումը երկրում 66,9 տոկոս էր, իսկ տարեվերջին այն արդեն դարձավ 70 տոկոս: Նույն ժամանակահատվածում Թուրքիայի արտաքին պարտքը 48,7 միլիարդ դոլարից բարձրանալով 60 միլիարդի, 11,3 միլիարդ աճ ցույց տվեց եւ բյուջեի հաշվեկշիռը, ինչպես արդեն դա ավանդական է դարձել վերջին 25 տարիների ընթացքում, նորից բացասական է: Երբ այդ ամենին գումարենք պաշտոնական Անկարայի մղձավանջի մեջ պահող քրդական հարցի առկայությունը երկրի ներսում եւ Ադրիատիկից մինչեւ Չինական ծով ընկած ընդարձակ տարածքում ղեկավարության ստանձնած նոր դերը գրեթե բոլոր հարեւանների հետ լարված հարաբերությունների պայմաններում, ապա պատկերն ամբողջական կլինի:

«Հզոր ու բարգավաճ» Թուրքիան ոչ այլ ինչ է, եթե ոչ ամերիկյան հորինվածք: Երբ Միացյալ Նահանգները նման պատրանքով մինչ այդ Թուրքիային եվրոպական ընդհանուր շուկա խցկելու փորձեր էր անում, որպեսզի այդ կազմակերպության մեջ Հունաստանի կողքին ունենա մեկ այլ լիազոր ներկայացուցիչ, ապա հիմա նույն դրդապատճառներով նրան առաջարկում է որպես մոդել նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններին հարազատ մնալով, անշուշտ, [illegible] իր սկզբունքներին:

Ինչպիսի նպատակներ էլ հետապնդի ԱՄՆ-ը, կամ Թուրքիան անձնատուր լինի նրա տրամադրություններին, միեւնույն է, Չիլլերի կառավարության հաջողությունը պայմանավորված է երկրի առաջ ծառացած խնդիրների հաղթահարումով:

ՅԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Իսրայել

«Իսրայելին ձեռնտու չեն Ադրբեջանի նկատմամբ բացթողումները»

Իսրայելն Ադրբեջանում դեռ դեսպան չունի: Մայիսի 28-ին, երբ այդ մահմեդական հանրապետությունն իր անկախության առաջին տարեդարձն էր տոնում, Երուսաղեմը բոլորովին էլ չանհանգստացավ իր պաշտոնական ներկայացուցիչը ուղարկելու այնտեղ, ոչ էլ, թեկուզ եւ ձեւական, շնորհավորական հեռագիր ուղարկեց: Իսրայելին ձեռնտու՞ են արդյոք նման բացթողումները:

Չնայած մեկ տարի առաջ Բաքուն եւ Երուսաղեմը երկկողմ համաձայնություն կնքեցին դեսպանների փոխանակման առնչությամբ, անցած ժամանակահատվածում ոչ մի տեղաշարժ այդ բնագավառում չի արձանագրվել: Բաքվում գործող իսրայելական հյուպատոսարանում աշխատում է Բենի Հաղդադ անունով 24 տարեկան մի էմիսար, որի միակ նպատակը, թվում է, հանելն է նախկին Խորհրդային Միության տարածքում գտնվող հրեական ամենահին գաղթօջախներից մեկը եւ տեղափոխել նրա անդամներին Իսրայել: Նա բնիկ ջերբացի է եւ իսրայելական բանակի շարքերում [illegible] է Գոլանի բարձունքներում:

Համեստ եւ շնորհալի երիտասարդ է Հաղդադը, որը երկար ժամեր է անցկացնում հրեական համայնքի անդամների հետ: Բայց, իհարկե, նա չի կարող փոխարինել փորձառու դիվանագետին: Բացի այդ հարցեր կան, որոնք սովորաբար դեսպանի լիազորությունների ծիրի մեջ չեն ընկնում, եւ ինքը պարզապես իրավասու չէ դրանք լուծելու:

Ադրբեջանցիները դեռ չեն կարողանում հասկանալ, թե ինչն է խանգարում հարաբերությունների նորմալացմանը: Եւ դժվար է նրանց ասել ամբողջ ճշմարտությունը, թե Իսրայելի արտգործնախարարության պաշտոնյաները շատ են «երես առած», թե նրանք սպասում են ավելի լավ պաշտոնների տեղավորվելու Բրյուսելում կամ Սան Ֆրանցիսկոյում եւ բոլորովին չեն մտածում այն մասին, որ, ճիշտ է, դժվար, բայց շատ կարեւոր առաքելություն ունեն կատարելու Բաքվում, որտեղ պարետային ժամ է գործում եւ որտեղ սակավ են մայրաքաղաքին սազական հանգստի պայմանները:

Ազերիների երիտասարդ իշխանությունները բարեկամաբար են տրամադրված Իսրայելի նկատմամբ: Պետքարտուղար Ալի Քարիմովն ինձ հետ ունեցած անձնական զրույցի ժամանակ ցանկալի համարեց երկրի ղեկավարի հանդիպումը վարչապետ Իցհակ Ռաբինի հետ: Քաղաքագլուխ Մեհդի Գյուլամանդովն անհամբեր սպասում է, որ ավանդատուները մի նոր հյուրանոց կառուցեն Բաքվում եւ անվանեն այն «Իսրայել»: Նա նույնպես ակնկալում է, որ Բաքուն եւ Հայֆան դառնան քույր քաղաքներ:

Կովկասում մահմեդականների հոգեւոր առաջնորդ Շեյխ Հաջալլահ Շուքր Բեն Հիմեթը կողմնակից է, որ Իսրայելի եւ ընդհանրապես հրեաների հետ հարաբերությունները զարգանան բարեհաջող կերպով:

Հակասեմիտական ոչ մի ավանդույթ չի նկատվել Ադրբեջանում, որտեղ 1989-ին հրեական համայնքը հաշվվում էր ավելի քան 40 հազար հոգի: Այդ թվականից մինչեւ օրս ընկած ժամանակահատվածում մոտ 18 հազար 500 հրեաներ վերջնականապես վերադարձել են տուն՝ Իսրայել, մնացյալներն սպասում են նույն բախտին արժանանալ հաջորդ մի քանի տարիների ընթացքում, չնայած երկրի իշխանությունների հետ համայնքի հարաբերությունները լավ են: Իսրայելցի գործարար մարդկանց հնարավորություն է տրված մշակել համատեղ ձեռնարկություններ հիմնելու ծրագրեր: Բայց առայժմ միակ ծրագիրը, որ իրագործվում է, հրեաների շաբաթական գաղթն է Բաքվից դեպի Իսրայել:

Երբ Իսրայելի ներկայությունը Բաքվում պետք է լոկ ծառայեր ներգաղթի գործողությունների [illegible], ապա կարելի է ասել, որ Բենի Հաղդադն ու նրա օգնական երկու դասատուները իրոք կարողացել են պրոֆեսիոնալիստական քարոզչություն ծավալել այնտեղ բավական համեստ ծախսերով: Քաղաքում դասավանդվում է եբրայերեն, Իսրայելի եւ սիոնիզմի վերաբերյալ ուսումնական ծրագրեր պատրաստվում եւ զանազան այլ մշակութային ու հասարակական միջոցառումներ անցկացվում:

Կասկած չկա, որ հինգ տարի անց ոչ մի հրեական համայնք էլ չի մնա Ադրբեջանում: Աշքենազի հրեաները առաջինը թողեցին երկիրը: Այժմ հերթը հասել է թաթերեն խոսող լեռնցի եւ մյուս Սեֆարդի հրեաներին:

Բայց վստահաբար Իսրայելի շահերն ավելին են պահանջում: Եւ դրանք բոլորովին էլ կապ չպետք է ունենան Ղարաբաղի հարցի շուրջ ծավալված Ադրբեջան-Հայաստան հակամարտության հետ: Ոչ էլ զենք վաճառելու հաշվին շահութաբեր առեւտուր ծավալելու հետ: Ոչ մի պատճառ չունենք ընկնելու այդ «ճահճի մեջ եւ կեղտոտվելու»:

Երբ անկեղծ խոսենք, Իսրայելի շահերը պահանջում են, որ հարաբերություններ մշակվեն այս մահմեդական երկրի հետ, որն իրենից ներկայացնում է խիստ չափավոր տարբերակը: Սա այն միակ երկիրն է, որտեղ կարելի է հանդիպել եւ սուննիների եւ շիաների, որոնք հավասարապես ներդաշնակությամբ համագործակցում են:

Ադրբեջանը իր առաջին քայլերն է անում ժողովրդավարության եւ ազատ շուկայական հարաբերությունների բնագավառներում: Այն արդեն արժանացել է ուշադրությանը մի շարք միջազգային ձեռնարկությունների, որոնցից կարելի է նշել Ամոկոն եւ Բրիթիշ Փեթրոլիումը: Նրանք արդեն կատարել են որոշակի ներդրումներ Կասպից ծովի նավթահորերի մշակման առնչությամբ:

Նաեւ այն հանգամանքը կա, որ Ադրբեջանը, մաս չկազմելով ԱՊՀ-ին, առայժմ միակ երկիրն է, որ դեմ է կանգնում Իրանի ծավալապաշտական քաղաքականությանը: Բաքվի եւ Թեհրանի հարաբերությունները չափազանց սառն են:

Երուսաղեմի համար բոլորովին էլ դժվար չէ զարգացնել իր հարաբերությունները Բաքվի հետ: Դա կարելի է անել գյուղատնտեսության եւ տեխնոլոգիայի բնագավառներում տրամադրելի օգնություն ցուցաբերելով: Բայց ուշանալը կարող է ճակատագրական լինել, քանի որ Իրանն արդեն ուղարկել է իր գործիչներին քարոզչական աշխատանքներ տանելու ազերի երիտասարդների շրջանում:

ՅԵՀՈՒԴ ՅԱԱՐԻ
The Jerusalem Report
17.06.93

Հոդվածը գրված է Ադրբեջանում պատահած վերջին իրադարձություններից առաջ:

AIRLINES OF AVIT

«ԱՎԻՏ» ֆիրման կազմակերպում է չվերթեր

ԵՐԵՎԱՆ-ՕՄՍԿ-ԽԱԲԱՐՈՎՍԿ

Մոտակա չվերթը կկայանա ՀՈՒԼԻՍԻ 18-ԻՆ Ժ. 9:00
Ընդունվում են նաեւ Երեւանից դեպի ՕՄՍԿ եւ ԽԱԲԱՐՈՎՍԿ բեռների տեղափոխման պատվերներ:
Տոմսերը վաճառվում են Աէրոֆլոտի տոմսարկղերում, օդանավակայանում եւ ֆիրմայի գրասենյակում. հետեւյալ հասցեով.
«ՍԵՎԱՆ» հյուրանոց, 120 սենյակ
Տեղեկությունների համար զանգահարել 56.49.76, 58.26.53

digitised by A.R.A.R.@

Արժեզրկումը Լատինական Ամերիկայի երկրներում

Ինչպես 1992 թ. հունիսից մինչեւ 1993 թ. հունիսն ընկած ժամանակամիջոցում, այնպես էլ ս.թ. առաջին վեց ամիսներին Լատինական Ամերիկայի բոլոր երկրների մեջ արժեզրկման տեմպերով բացարձակ առաջատար է Ուրուգվայը: Այս տվյալներն է բերում Բոգոտայի «Տիեմպո» թերթը:

Այդ թերթում հրապարակված աղյուսակի համաձայն, Կոլումբիան երրորդ տեղն է զբաղեցնում արժեզրկման մակարդակով, որը ս.թ առաջին կիսամյակում կազմել է 14,23 տոկոս: Նրան հաջորդում են Վենեսուելան, Էկվադորը, Պերուն եւ Ուրուգվայը: Սակայն Կոլումբիայի կառավարությանը հաջողվել է վերջին ամիսներին արժեզրկման դեմ մղվող պայքարում հասնել էական հաջողությունների, տարեսկզբից դրա մակարդակը կիսով չափ նվազեցնելով:

Չնայած աղյուսակում Պերուի զբաղեցրած ցածր տեղին, այդ երկիրը արժեզրկման դեմ պայքարելիս հասել է ամենամեծ հաջողությունների: Լատինամերիկյան այդ երկրում ամրոսջի արժեքի աճի տեմպերը ս.թ. հունվարի 4,8 տոկոսից հունիսին իջան 1,8 տոկոսի:

Սպառողական գների ցուցանիշով ամենակայուն վիճակում են Արգենտինան, Բոլիվիան, Մեքսիկան, Պարագվայը եւ Չիլին: Այդ երկրներում ընթացիկ տարվա հունիսին արժեզրկումը չի անցել 0,9 տոկոսից:

Բրազիլիան, որը վերջին տարիներին հարավամերիկյան մյուս պետություններից ավելի շատ էր տուժել արժեզրկումից, նշում է «Տիեմպոն», այս անգամ պաշտոնական զեկուցագիր չի ներկայացրել: Ինչ վերաբերում է Պանամային, գրում է կոլումբիական թերթը, այդ երկրի կառավարությունը պնդում է, թե իրենք առհասարակ նման խնդիր չունեն:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

ԱՊՀ

Կանխիկացնի միասնական ֆինանսական քաղաքականություն

«Ռուբլու գոտու» 7 պետությունների կառավարությունները սկզբունքային համաձայնություն են ձեռք բերել բյուջետային, վարկային եւ դրամա-հարկային միասնական քաղաքականության պայմանագիր կնքելու: Այդ մասին հուլիսի 14-ին Մոսկվայում կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարեց Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի առաջին փոխնախագահ Առնոլդ Վոյլուկովը: Բացի Ռուսաստանից, պայմանագրին մասնակից են միանալ Տաջիկստանը, Թուրքմենստանը, Ուզբեկստանը, Ղազախստանը, Բելառուսը եւ Հայաստանը: Այն պետք է ստորագրվի մինչեւ 1993 թ. նոյեմբերի 1-ը: Վոյլուկովը նշեց, որ «դա բարդ հարց է», քանի որ նախկին միութենական հանրապետությունները պետք է հրաժարվեն բյուջեի դեֆիցիտի, հարկային եւ գնագոյացման քաղաքականության համապատասխան իմնիշխան իրավունքից: Եւ եթե պայմանագիրը չստորագրվի, Ռուսաստանը ստիպված կլինի մեկուսացնել իր կանխիկ դրամի շրջանառությունը: «Ռուսաստանը պատրաստ է թեկուզ վաղը մտցնել իր սեփական դրամը», նշեց նա: Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի տվյալներով, Ռուսաստանի տարածքում արդեն շրջանառության մեջ է դրվում 1993 թ. թողարկված թղթադրամների ավելի քան 80 տոկոսը, որոնք չեն ընդունվում ԱՊՀ այլ պետություններ: ■

Այս դպրոցին նա նման է կարիքի զանգի է անցյալ տարի: Մինչ այդ 25 տարի աշխատել է որպես «Վաշինգտոն պոստ» թերթի թղթակից Մոսկվայում: Գալով իշխանության գլուխ, Քլինթոնի վարչակազմը ուզում ընդունեց 1995 թվականին փակել «Ազատությունը» եւ «Ազատ Եվրոպան», առաջացնելով անսպասելի մի հզոր արձագանք ոչ միայն բազմաթիվ շարքային ունկնդիրների կողմից, այլ նաեւ անվանի քաղաքագետների՝ ինչպես Վացլավ Հավելը եւ Լեխ Վալենսան: Նոր նախագահը երեք շաբաթ առաջ հրապարակեց մի օրինագիծ ԱՄՆ ինֆորմացիոն անկախ գործակալության ստեղծման մասին, որի խնդիրների մեջ կմտնեն «Ազատություն», «Ազատ Եվրոպա», «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանների, ինչպես նաեւ Վաշինգտոնից կորպա տվող «Ռադիո-Մարտի» եւ «TV-Մարտի» հեռուստառադիոկայանների գործունեության դիտողությունը եւ աջակցությունը:

Քեւին Քլոուզի խոսքով, Միացյալ Նահանգների արտասահմանյան հաղորդումների մասին օրենքը կընդունվի ըստ երեւույթին այս տարվա աշնանը: Նա երաշխավորում է ռադիոկայանների հետագա գոյությունը, որոնք 40 տարուց ավելի հաղորդումներ են սփռում Մյունխենի ստուդիաներից:

«Լուրջ վտանգ կար, որ անկախ մամուլի առաջացումը եւ կոմունիստական համակարգի փլուզումը կբերեն «Ազատություն» ռադիոկայանի հանրաճանաչության խիստ անկում: Սակայն այդ տեղի չունեցավ, շնորհիվ ռուսաստանյան իշխանությունների ուզածը՝ Մոսկվայում թղթակցական կետ բացելու մասին, համարում է Քլոուզը: Մոսկովյան բյուրոն էապես ընդարձակեց մեր հնարավորությունները, հաղորդումներին տվեց եռանդ եւ խստություն: Աստիճանաբար ընդարձակվում է թղթակիցների ցանցը Ռուսաստանում»:

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» ՌԱԴԻՈԿԱՅԱՆԸ ՄՏԱԴԻՐ Է ԱՊՐԵԼ ՄԻՆՉԵՎ 21-ՐԴ ԴԱՐԸ

«Մենք մնում ենք ամենահանրաճանաչ արտասահմանյան ռադիոկայանը՝ նախկին ԽՍՀՄ տարածքում», օրերս Մոսկվայում հայտարարեց այստեղ մասնավոր այցով գտնվող «Ազատություն» եւ «Ազատ Եվրոպա» ռադիոյի տնօրեն Քեւին Քլոուզը:

Պրոֆեսոր Գրուշինի սոցիոլոգիական ծառայության, ինչպես նաեւ եվրոպական համակցության տվյալներով, «Ազատություն» լսում է ամբողջ ռադիոլսարանի 6-8 տոկոսը եւ 25-30 տոկոսը այն մարդկանց, որոնք կանոնավոր կերպով ականջ են դնում արտասահմանյան հաղորդումներին: «Օրական մեր ալիքին են միանում Ռուսաստանի եվրոպական մասի 18 միլիոն բնակիչներ», գտնում է պրն. Քլոուզը: Այժմ Արալի շրջանում վերջերս կառուցված վերարձակիչը հնարավորություն կտա հասնել ավելի որակյալ եւ ուժեղ հնչողականության Սիբիրում եւ Հեռավոր Արեւելքում ընդհուպ մինչեւ Պրիմորիե:

Կարճ ալիքների դիապազոնում ունկնդրելու ավանդույթը բնորոշ է մեծ մասամբ նրանց, ովքեր հառաստն տարուց անց են, գտնում է «Ազատության» տնօրենը: Երիտասարդները նախընտրում են միջին կամ գերկարճ ալիքները: Ուստի «Ազատություն» կայանը ձգտում է իր հաղորդումների վերաբերյալ պայմանագրեր կնքել անկախ կայանների հետ՝ Մոսկվայում «Բաց ռադիոյի», Սանկտ Պետերբուրգում «Բալթիկայի», Նիժնի Նովգորոդում «Ռադոնեժի» հետ: Մտադրություն կա նման համաձայնություն կնքել Ուֆայի մասնավոր մի ռադիոկայանի հետ: Այնտեղ, որտեղ անկախ հաղորդումները դեռ չեն ստացել իրենց զարգացումը, վերարձակման վերաբերյալ պայմանագրեր կնքվում են պետական ցանցի հետ:

Միջին Ասիան եւ Անդրկովկասը առանձնապես կարեւոր են «Ազատության» լրագրողների համար, որոնք մեծապես մեծ ուշադրություն են դարձնում իրավապաշտպանական թեմային: «Այնտեղ մեր թղթակիցների աշխատանքի պայմանները էապես տարբերվում են Ռուսաստանի իրավիճակից», դիվանագիտորեն նկատեց Քեւին Քլոուզը:

Ք. Քլոուզը գտնում է, որ իր կայաններին, որոնք ֆինանսավորվում են Միացյալ Նահանգների կողմից, այնուամենայնիվ հաջողվեց պահպանել խմբագրության քաղաքականության անկախությունը: «Մենք ինքնուրույն ենք որոշումներ ընդունում եւ՛ Մյունխենում, եւ՛ Մոսկվայում: Դրա լավագույն ապացույցն է, թե ինչպես են ընկալում հաղորդումները մեր ունկնդիրները»:

Կ. ԼԵՊՏՍ

«Իզվեստիա», 6 հուլիս, 1993

«Ձիլ»-ը ավելի հազվագյուտ, քան Ռոլս-Ռոյսները

Երկար տարիների ընթացքում «Ձիլ» լիմուզինի նիշաթափումը ակամա առաջացնում էր զուգորդություն «սառը պատերազմի» եւ կոմունիզմի մասին: Զրահապատ ապակիներով հսկայական սեւ մեքենաները Մոսկվայի փողոցներով տեղափոխում էին խորհրդային առաջնորդ ղեկավարներին: Ստալինը, Խրուշչովը, Անդրոպովը՝ քաղբյուրոյի ամբողջ ընտրախավն օգտվում էր այդ լիմուզիններից: Հասարակ մահկանացուն ոչ մի դրամով չէր կարող ձեռք բերել նման ավտոմոբիլ՝ դրանք պատրաստվում էին միայն կառավարական պատվերներով: Այժմ «Ձիլ»-երը դրվում են ազատ վաճառքի: Դրանք վաճառվում են 155 հազար ֆունտ ստեռլինգով, այն ժամանակ, երբ բրիտանական «Ռոլս-Ռոյս» ֆիրմայի «Սիլվեր Սփուր II»-ը արժե 214 հազար:

Օտարերկրացիներից քչերին է հաջողվել երթեւեկել «Ձիլ»-ով: Ավելի քչերն են, երբ դրանք իրոք կան, երբեւիցէ նստել այդ մեքենայի ղեկին, հատկապես Մոսկվայում: Եւ ահա, ողջ ավտոմոբիլային ճանապարհներով խորհրդային ղեկավարների կոմֆորտի արժանիքները, ես համարձակվեցի երթեւեկել այդ ավտոմոբիլով Մոսկվայի քառուղով արված աղքատ փողոցներով:

Չորստոննանոց դղրդացող հսկա «Ձիլ»-ը հսկայական առավելություններ ունեցավ քաղաքում, որ վարորդները նախընտրում են ճանապարհային խառնվածից դուրս գալ կողքից ուժի օգնությամբ, ճանապարհ հարթելով բանալիով: Ի դեպ, նման միջոցին դիմում են հազվադեպ՝ «Ձիլ»-երը դարձել են իշխանության եւ կարգավիճակի այնպիսի խորհրդանշաններ, որ նրանց առաջ ճանապարհին են զիջում:

Միակ խնդիրն, որտեղ կարելի է փորձարկել «Ձիլ»-ի ընթացային հատկանիշները Ռուբլյան խճուղին է՝ Ռուսաստանի համար հազվագյուտ ավտոճանապարհ առանց դար ու փոսի, որից օգտվում էին քաղբյուրոյի անդամները, որպեսզի արագորեն հասնեին իրենց քաղաքամերձ ամառանոցները: Այստեղ կարելի է բացել այդ մեքենայի առավելագույն արագությունը՝ ժամում 140 մղոն:

Այդ հսկան վարելը զարմանալիորեն հեշտ է: Լիմուզինը, պատրաստողների պնդմամբ, շուռ գալ չի կարող: Սակայն «Ձիլ»-ի գլխավոր արժանիքը փախնելու չափերն են: Վարորդներից քչերը կփորձեն նրան վազանցել: Իմ երթեւեկության ժամանակ միակ մեքենան, որն ինձ վազանցեց՝ մի ուրիշ «Ձիլ» էր, պահպանողների ուղեկցությամբ: Նախագահ Ելցինն ուղղվում էր դեպի Կրեմլ:

«Ձիլ» ավտոգործարանը, որը վերջերս բաժնետիրվեց, պատրաստ է լիմուզինը պատահովել ձեր ուզած լրացուցիչ սարքավորումով: Սակայն այդ գնումը դուք ստիպված կլինեք միառժամանակ սպասել:

Անցյալ տարի գործարանը վաճառեց արտասահմանյան հաճախորդներին, 10 լիմուզին: Ընթացիկ տարվա համար պատվերների ընդունումն արդեն ավարտված է:

«Մեյլ օն սանդի», Լոնդոն

Գերմանիա

ԳՖՀ կառավարությունը նպաստել է ԳԴՀ-ում մասնավոր ներդրումներին

Մինչեւ անցյալ տարվա վերջը 3 միլիոն նոր աշխատատեղ էր ստեղծվել կամ պահպանվել նոր դաշնակցային երկրամասերում, ԳՖՀ կառավարության ձեռնարկած միջոցների շնորհիվ: Այդ մասին հայտարարեց էկոնոմիկայի դաշնակցային ղեկավար Գյունտեր Ռեքսրոդը, Բեռլինում նույթ ունենալով մամուլի ասուլիսում: Նախարարի տվյալների համաձայն, կառավարությունը նպաստել է նախկին ԳԴՀ-ի տնտեսության մեջ ավելի քան 150 միլիարդ մարկ մասնավոր կապիտալ ներդրումների ներգրավմանը: Այս տարի- մեկ բնակչի հաշվով ձեռնարկությունների երկարատեւ ներդրումները նոր երկրամասերում գերազանցել են արեւմտյան երկրամասերի մակարդակը: Սակայն այդ ցուցանիշը չի ներառում բնակարանային շինարարության մեջ կատարված կապիտալ ներդրումները:

Անդրադառնալով Արեւելյան Գերմանիայի տնտեսական զարգացմանը, Գ. Ռեքսրոդը նաեւ նշեց, որ Գերմանիայի այդ մասում, չնայած բոլոր դժվարություններին, հաղթահարվել է տնտեսական անկման ամենացածր կետը: Վերկլինին նպաստում են առայժմ հերթին շինարարական արդյունաբերությունը, նոր ֆիրմաների ստեղծումը, սպասարկումների ոլորտը եւ արդյունագործական ձեռնարկությունները: Արեւելագերմանական արտադրանքի իրացումն ապահովելու համար դաշնակցային կաբինետը 1993-94 թթ. կհատկացնի 55 միլիոն մարկ, հայտնեց նախարարը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Հուլիսի 14-ին Մեծ Բրիտանիայի թագավորական ընտանիքի անդամ արքայադուստր Աննան սկսեց իր ոչ պաշտոնական այցը Ղազախստան: Սեմիպալատինսկի մարզային մանկական հիվանդանոցի կարճատեւ այցելությունից հետո նա մեկնեց Ալմա Աթա: Այստեղ արքայադուստրը հանդիպում ունեցավ հանրապետության փոխնախագահի հետ: Հուլիսի 15-ին արքայադուստր Աննան այցելեց Ղազախստանի ԳԱ: Այսօր նա կմեկնի Կզիլ Օրդա քաղաքը, ուր նա ինքնաթիռով թռչելու կշրջի Արալյան ծովի շուրջ: ԻՖ

Եմենցի հրեաները ներգաղթում են Իսրայել

Իսրայելի ներգաղթի նախարարության ներկայացուցիչը չորեքշաբթի մամուլի ասուլիսում հայտարարեց, թե վերջին 12 ամիսների ընթացքում եմենցի 250 հրեաներ գաղտնորեն ներգաղթել են Իսրայել: Գաղթը կազմակերպվել է փոքր խմբերով, եվրոպական մայրաքաղաքներից մեկի վրայով, անշուշտ եմենի կառավարության համաձայնությամբ: Ներկայացուցչի ասելով, այս մասին իր կառավարությունը գաղտնություն է պահպանել, վաս դրության մեջ չդնելու համար եմենի կառավարությանը, քանի որ այդ երկիրը պաշտոնապես պատերազմի մեջ է Իսրայելի հետ: Այս մասին նախորդ օրը առաջինը գրել էր իսրայելական «Մաարիվ» թերթը, ավելացնելով, որ եմենում դեռեւս կան մոտ հազար հրեաներ: Մի քանի տարի առաջ Իսրայելը գաղտնաբար ներգաղթեցրել էր շուրջ 2000 եթովպական սեւամորթ հրեաների՝ ֆալաշաների, մեծ գայթակղություն ստեղծելով շրջանում:

Քրիստոֆերը մտադիր է Միջին Արեւելք այցելել

Մ. Նահանգների պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերը մտադիր է դարձյալ մաքոքային այց կատարել միջինարեւելյան երկրներում, ճահճացումից փրկելու համար արաբ-իսրայելական խաղաղության բանակցությունները: Վաշինգտոնում վերսկսվելիք այդ խորհրդակցություններին, ինչպես հաղորդել էինք, չեն ցանկանում մասնակցել Սիրիան եւ Լիբանանը: Այս կապակցությամբ Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքի տեսակցությունը նախագահ Հաֆեզ Ասադի հետ Լաթաքիայում եւ ամերիկացի բանագնաց Ռոսսի այցը Դամասկոս, ըստ երեւույթին ցանկալի արդյունքների չեն հանգեցրել:

Տաշքենդում կբացվի ուզբեկա-թուրքական ագրարային բանկ

Տաշքենդում տեղի ունեցավ Ուզբեկստանում 2 միլիոն դոլլար կանոնադրական կապիտալով ստեղծված ուզբեկա-թուրքական UT-bank-ի բաժնետերերի առաջին ժողովը: Դրա հիմնադիրներն են հանրապետական բաժնետիրական առեւտրային «Ուզագրոարդ» բանկը եւ Թուրքիայի գյուղատնտեսական «Զիրաաթ-բանկը»: «Ուզագրոարդ» բանկի վարչության նախագահ Արդուլաջիկ Աւազովը ժողովում հայտարարեց, որ «բանկը պետք է իր ավանդը ներդնի Ուզբեկստանի առեւտրական կապերի, գյուղատնտեսության եւ վերամշակող արդյունաբերության զարգացման մեջ»:

ԻՖ

Հարձակում Մոսկվայի երգչախմբային սինագոգի վրա

Հուլիսի 12-ի լույս գիշերը անհայտ անձանց մի խումբ հարձակվում է գործել Մոսկվայի երգչախմբային սինագոգի շենքի վրա: Ինչպես հաղորդել են ԻՖ-ին սինագոգի մամուլի ծառայությունից, ջարդվել են մի քանի պատուհաններ, այդ թվում եւ Ռուսաստանի գլխավոր ռաբբի Ադոլֆ Շաեւիչի աշխատասենյակում: Հարուցվել է քրեական գործ:

ԻՖ

Սանկտ Պետերբուրգում մետրոյի ուղեվարձը բարձրացել է

Սանկտ Պետերբուրգում վարձը մետրոյով երթեւեկելու համար աճել է եւ այժմ կազմում է 15 ռուբլի: Մետրոպոլիտենի ղեկավարությունը բացատրում է դա գնի տրամաբանական աճով: Այժմ մեկ ամսվա մետրոյով երթեւեկելու ինքնարժեքը կազմում է 30 ռուբլի: Տարբերությունը ծածկվում է պետական հատկացումներից:

ԻՖ

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի հոսք

Ելցինի անձնական ներկայացուցիչը Գուդաուտայում

Հուլիսի 14-ին Սոչիից Գուդաուտա ժամանեց Ռուսաստանի նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Բորիս Պաստուխովը: Նույն օրը փակ դռների ետեւում նա հանդիպում ունեցավ Աբխազիայի Գերագույն խորհրդի նախագահ Վլադիսլավ Արձինբայի հետ: Կողմերը հրաժարվեցին մեկնաբանել բանակցությունների արդյունքները: Դիտորդների կարծիքով, բանակցությունների ուշադրության կենտրոնում էր Ռուսաստանի մասնակցությամբ նախապատրաստված աբխազական հակամարտության կարգավորման ծրագիրը: ՌՖ

Միխայիլ Գորբաչով. Անհրաժեշտ են նոր ընտրություններ

ԽՍՀՄ նախկին նախագահ Միխայիլ Գորբաչովն արտահայտվել է Ռուսաստանի նախագահի նոր ընտրությունների կողմ: Ելույթ ունենալով մտավորականության հետ տեղի ունեցած հանդիպման, նա հայտարարեց. «Անհրաժեշտ է նոր խաղաղականություն: Ներկա խաղաղականությունը ձախողվել է: Այժմ Ռուսաստանը շարժվում է առանց կողմնացույցի: Սահմանադրության անհրաժեշտության մասին բոլոր խոսակցությունները, անբողջ սահմանադրական հռաշանցումը նպատակ ունեն քողարկել, որ 1992 թ. հունվարին սկսած խաղաղական ընթացքը ձախողվել է: Այն ձախողվել է արդեն 1992 թ. հունիսին եւ այդ ժամանակվանից երկիրը հետընթացով է շարժվում: Ժողովուրդն արդեն չի կարող հանդուրժել այդ անորոշությունը»: Միխայիլ Գորբաչովի խոսքերով, «երկրի ղեկավարությունը գործում է այնպես, ինչպես գործում էր Ստալինը: Նա ելնում էր դեպի կոլեկտիվացում, իսկ մենք՝ դեպի սեփականաշնորհում»: «Սահմանադրությունն անհրաժեշտ է, սակայն պետք է աշխատել աստիճանաբար: Այժմ գլխավորը պատգամավորական կորպուսի եւ անպայմանորեն նախագահի ընտրություններն են: Կգան նոր մարդիկ, եւ այդ ժամանակ Ռուսաստանն ավելի շունչ կքաշի», գտնում է ԽՍՀՄ նախկին նախագահը: ՌՖ

Դժվար է օտարերկրացիներին ամուսնանալ Ֆրանսիայում

Երեքշաբթի օրը Ֆրանսիայի ազգային ժողովը (խորհրդարան) ընդունեց անձնախիս օրենքներ օտարերկրացիների ֆրանսիական քաղաքացիություն ստանալու կապակցությամբ: Այսուհետեւ օտարերկրացիներին շատ դժվար կլինի ամուսնանալ ֆրանսիացիների հետ, կամ իրենց հարազատներին բերել մշտական բնակության: Ոստիկանությանը հավելյալ իրավունքներ է տրված համապատասխան փաստաթուղթ չներկայացնողներին արտաքսելու երկրից: Նոր օրենքը, որին դեմ են ազատական իրավաբաններն ու մարդու իրավունքների պաշտպան խմբավորումները, պահպանողական մեծամասնությամբ խորհրդարանում անցավ բաց՝ ձեռնքաշ քվեարկությամբ:

Էստոնիա-Իսրայել. համագործակցության եզրեր

Պաշտոնական այցով Իսրայել ժամանած Էստոնիայի վարչապետ Մ. Լաարը հանդիպում ունեցավ Իսրայելի արտգործնախարար Շ. Պերեսի հետ: Ինչպես հաղորդեց Իտիմ լրատվական գործակալությունը, հանդիպման ընթացքում քննարկվել են տնտեսության եւ գիտության բնագավառում երկու երկրների հնարավոր գործակցության հարցերը: Շ. Պերեսը մտահոգություն է արտահայտել Էստոնիայում հակահրեական դրսեւորումների աճի առնչությամբ եւ հույս հայտնել, որ հանրապետության կառավարությունը համապատասխան միջոցներ կձեռնարկի: Մեկնաբանելով բաղթյան երեք պետությունների մեկի ղեկավարի Իսրայել կատարած առաջին այցը, Իտիմ գործակալությունը հիշեցնում է, որ Էստոնիան եւ Իսրայելը 50 միլիոն դոլլարի ռազմական պայմանագիր են կնքել Տալլինին հրազենի, ականանետների, զինամթերքի, հանդերձանքի եւ ռադիոհաղորդիչների մատակարարման շուրջը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Մշակույթ

Ի շահ եւ ի սեր մանուկների

Վերջին շրջանում այնքան շատ են ստեղծվում տարբեր տեսակի ու զանազան նպատակաուղղվածության հիմնադրամներ, որ հաճախ չես էլ կողմնորոշվում, թե դրանցից ո՞ր մեկն է, իրոք, զբաղվում բարեգործությամբ, իսկ որը հետապնդում զուտ գովազդային ու «ինքնաբավարարման» շահեր: Այս առումով որոշեցինք ի մոտո ծանոթանալ հասկանալ մշակութային ուղղվածություն ունեցող նմանատիպ կազմակերպությունների գործունեության հետ, որոնցից մեկն էլ «Հովհաննես Թումանյան» բարեգործական հիմնադրամն է:

Այն ստեղծվել է անցած տարվա հունիսին եւ հասցրել որոշակի քայլեր անել «ամենայն հայոց բանաստեղծի» ավանդույթները շարունակելու իմաստով: Երեւի չգտնվի մեկը, որ չիմանա Թումանյանի բարեգործությունների մասին: Նա, որ այնքան լավ էր ճանաչում իր փոքրիկ ընթերցողներին, հոգում նրանց աղազայի մասին, ի գին մեծ զոհողությունների դարասկզբին որոշեց հրատարակել «Մանկական գրադարան» մատենաշար, որ պիտի ունենար յուրաքանչյուր հայ երեխա: Իր կենդանության օրոք բանաստեղծը հասցրեց հրատարակել գունավոր ու պատկերազարդ 16 գրքույկներ, որոնք այսօր էլ աչք են շոյում իրենց ճաշակավոր ձեւավորումներով:

Եւ ահա հայ բանաստեղծի ընտանիքի նախաձեռնությամբ հիմնված «Հովհաննես Թումանյան» հիմնադրամի առաջին գործը եղավ այդ գրքույկները նույնությամբ վերահրատարակելը, որոնց մեջ «Շունն ու կատուն» է, գրողի մյուս հեքիաթներն ու փոխադրությունները: Հիմնադրամի նախագահն է մեծ բանաստեղծի թոռնուհին՝ բանասիրության դոկտոր Իրմա Սաֆրազբեկյանը: Ենթադրելի էր նրան իր ղեկավարած հիմնադրամով տեսնել Թումանյանի տուն-թանգարանում, սակայն պարզվեց, որ առայժմ այն տեղավորված է Տերյան փողոցի նրա բնակարանում: Վերջինս սակայն հիշեցնում էր պահեստարան, որտեղ իրար վրա դարսված էին նորանոր լույս տեսած գրքերի ողջ տպաքանակները: «Մենք որոշեցինք սկսել գրատպությունից՝ հրատարակել մանկական գրքեր եւ, որ պակաս կարեւոր չէ, մատչելի գներով», պատմում է տիկին Սաֆրազբեկյան-Թումանյանը: Իսկապես, դրանց գները, ի տարբերություն այլ հրատարակությունների, պայմանագրային չեն եւ տատանվում են 15-30 ռուբլիների միջեւ: Խոստովանենք, որ այսօրվա դրամի արժեզրկման պայմաններում սա ուղղակի չնչին գումար է, մանավանդ, որ արդյունքում ձեռք ես բերում թումանյանական զարմանահրաշ հեքիաթները՝ գունազարդված ու խնամքով պատրաստված: Մի մտավախություն ունի հիմնադրամի նախագահը. չլինի հանկարծ, որ այս գրքերն ընկնեն վերավաճառողների ձեռքը, եւ այդ կերպ աղավաղվի բարեգործության իմաստը: Ուստի նա մեր թերթի միջոցով խնդրեց հայտնել մանկապարտեզների ու դպրոցների, շահագրգիռ մյուս կազմակերպությունների տնօրեններին՝ ովքեր ուզում են ձեռք բերել այդ գրքերը, նշված գներով, թող դիմեն իրեն հետեւյալ հասցեով՝ Տերյան 62, բնակարան 13, կամ զանգեն հետեւյալ հեռախոսահամարով՝ 58-08-10:

Ինչ խոսք, թղթի ու ներկերի այս թանկության պայմաններում, մեղմ ասած, մեծ համարձակություն էր պետք ձեռք զարնել նման գործի: Դրա համար անհրաժեշտ էր անմնացորդ նվիրումից զատ նաեւ կամք ու լավատեսություն: Ճիշտ է, հիմնադրամի կազմավորման գործում քիչ չեն անհաս մարդկանց, մեծ ու փոքր ձեռնարկությունների, միությունների (Մաշտոցի անվան Մատենադարան, մշակույթի նախարարություն, Գրողների միություն, «Հայէլեկտրաշարժիչ» արտադրական միավորում, կոնյակի գործարան, Երեւանի ալյումինի գործարան եւ այլն) փոխանցումներն ու մուծումներ, բայց դարձյալ յուրաքանչյուր գրքի տպագրման ժամանակ հարկ է լինում դիմել առանձին հովանավորների: Նրանք նաեւ սփյուռքից են, ինչպես օրինակ Արփի Հովհաննիսյանը Փարիզից եւ Հարություն Սաղըրյանը Լոս Անջելեսից: «Մեզ շատ օգնեց Հակոբ Մեղապարտի անվան պոլիգրաֆ կոմբինատը, որի կոլեկտիվը բանվորներից սկսած մինչեւ տնօրեն, ոգեւորված էր մեր ձեռնարկումով եւ ողջ հոգին դրեց այդ գրքերի մեջ», պատմում է հիմնադրամի նախագահը: Առ այսօր հաջողվել է տպագրել հինգ անուն մանկական գիրք, իսկ երեքը գտնվում են տպագրության ընթացքում: Դրանց մեջ են «Քաջ Նազարը», «Անբախտ վաճառականները», «Մի կաթիլ մեղրը», «Գիքորը», «Գառնիկ ախպերը», «Փոքրիկ ձկնորսը» եւ այլն: Դրանցից հարյուրավոր օրինակներ հիմնադրամի անունից անվճար ուղարկվել են Արցախի հայ երեխաներին, բաժանվել դպրոցներում եւ մանկապարտեզներում:

Այս ծմռանը լույս տեսավ նույն հիմնադրամի նախաձեռնությամբ հրատարակվող «Շունն ու կատուն» մանկական պատկերազարդ ամսագրի առաջին համարը (խմբագիր Սաղաթել Հարությունյան, նկարիչ Արդա Բոյաջյան): Թերթում ես մի քանի համարներ եւ համոզվում, որ դրանք հասկանալու այսօր շատ են պետք մեր փոքրիկներին, որոնց դաստիարակության մեջ անչափ դակասում են հեքիաթի ու երազի գույները: Բացի Թումանյանի եւ այլ գրողների մանկական ստեղծագործություններից, դրանք պարունակում են նաեւ զվարճալի խաղեր, առաջադրանքներ: Ուշագրավ են «Քո հայրենիքը», «Հայաստանի ծաղիկները», «Հայաստանի ամրոցները» շարքերը: Մանկական կատակարանը նպաստում է երեխաներին դեռ փոքր հասակից դարձնելու Սուրբ գրքի ավանդականությանը: Այսպես կոչված «ռուսական» եւ «անգլիական» էջերը կոչված են նպաստելու երեխաների լեզվական ուսուցմանը եւ այլն:

Այս ամենը կարեւոր է նաեւ մեծ բանաստեղծի առաջիկա հոբելյանին նախապատրաստվելու առումով: Հաջորդ տարվա փետրվարի 19-ին լրանում է Հովհաննես Թումանյանի ծննդյան 125 տարին, եւ հոբելյանական հանդիսությունները սկսվում են արդեն այս տարվա սեպտեմբեր ամսից: Թումանյանական այս օրերին նրա իսկ անունը կրող բարեգործական այս հիմնադրամը մտադիր է հրատարակել մանկական օրացույց, գրողի քարտեր: Հուսանք, որ ներկայացվածը լոկ գործի սկիզբն է եւ այն, շնորհիվ մեր մանկասեր հովանավորների աջակցության, առավել կարդյունավորվի առաջիկայում:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՃԻԿՅԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Բեռնար Տապի. «ԿՅԱՆՔԻՍ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՆԵՆԳԱՍՊԱՌՆԱԼԻՔԸ»

Մեր թղթակից ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՅԱՆԸ հաղորդում է Ֆրանսիայից.

Օր-օրի Մարսելի «Օլիմպիկի» հետ կապված խնդիրն ավելի է բարդանում ու դառնում անլուծելի: Գնալով ավելանում է նաեւ սկանդալի մասնակիցների թիվը:

- Կյանքիս ամենամեծ նենգասպառնալիքն է սա, «Լիբերասիոն» թերթում զայրացած հայտարարեց «Օլիմպիկի» նախագահ Բեռնար Տապին:

Ի պատասխան նրան, հաջորդ օրը նույն թերթում «Վալանսիենի» հարավսլավացի մարզիչ Բորո Պրիմորակն ամբաստանեց Բեռնար Տապին, թե մարսելցիների հանրահայտ նախագահը վերջերս իրեն խոստացել է 500 հազար ֆրանկ, եթե «Վալանսիենի» խաղացողները հրաժարվեն «Օլիմպիկի» դեմ իրենց մեղադրանքներից:

Մինչդեռ գործն ընթանում է անժխտելի փաստերի բացահայտումով:

Դասախազ Էրիկ դը Մոնգոլֆիերի գլխավորությամբ Մարսելի «Օլիմպիկ» ակումբի կենտրոնատեղում կատարված խուզարկության ժամանակ հայտնաբերվել են նույն տիպի ծրարներ, որ դրամը (250 հազար ֆրանկ) մեջը գտնվել է կաշառք ստացած «Վալանսիենի» հարձակվող Քրիստոֆ Ռոբերի կնոջ ծնողների բակում:

Վալանսիենի խաղացողները հիմնականում մեղադրում են «Օլիմպիկի» գլխավոր տնօրեն Ժան-Պիեռ Բեռնեսին այն փաստերով, որ նա է հիմնականում հեռախոսազրույցներ ունեցել ֆուտբոլիստների հետ եւ նա է որոշել կաշառքի համար անհրաժեշտ դրամի քանակը: Ժան-Պիեռ Բեռնեսը ժամանակ շահելու համար հիվանդ է ձեւացել եւ պառկել հիվանդանոցում, քանի որ ֆրանսիական օրենքներով արգելվում է հիվանդին բանտարկել, կամ հետաքննության ենթարկել:

Բայց հազիվ հիվանդանոցից դուրս գրվելով, գլխավոր տնօրենը 48 ժամվա հարցաքննությունից հետո բանտ է նետվել, որտեղ այս տարօրինակ «խաղերի» մեջ կենտրոնական եւ վճռական դեր ունեցած անձ:

Եվրոպայի չեմպիոն «Օլիմպիկի» 10 ուրիշ ֆուտբոլիստներ, որոնց թվում Բազիլ Բոլին, Էրիկ Դի Մեկոն, Ռուդի Ֆյոլլերը, նույնպես հարցաքննվել են ոստիկանների կողմից, բայց ազատ արձակվել մեղադրական շոշափելի փաստերի բացակայության պատճառով:

Իր հերթին, բացահայտված դրամի կապակցությամբ Բեռնար Տապին հայտարարել է, թե այդ գումարը (250 հազար ֆրանկ) «Օլիմպիկի» խաղացող Ժան-Ժակ Էյդելին տվել է Վալանսիենցի իր ընկեր Քրիստոֆ Ռոբերին, որպեսզի վերջինս ճաշարան գնի:

Ֆրանսիական սպորտի պատմության ընթացքում այս ամենամեծ սկանդալը ցնցել է Ֆրանսիայի հասարակական կարծիքը: Այն մեծ հարված է ֆրանսիական սպորտի հեղինակությանը: ■

Ամենահարուստ ակումբը «Օլիմպիկն» է

Մարսելի «Օլիմպիկ» թիմի 1992-1993 թթ. բյուջեն անցավ 300 միլիոն ֆրանկից, որը դարձավ Ֆրանսիայի ամենահարուստ ակումբը: 2-րդ մեծահարուստ թիմը Ֆրանսիայի զավաթակիրն է «Պարի Սեն Ժերմենը», որը վերջերս կարողացավ ձեռք բերել Բրազիլիայի հավաքականի եւ միջմայրցամաքային զավաթակիր «Սան Պաուլո» թիմի առաջատար Ռային հանրահայտ Սոկրատեսի եղբորը: «Պարի Սեն Ժերմենը» բանակցություններ է վարում եւս մեկ հանրահայտ ֆուտբոլիստի՝ Ժան Պիեռ Պապենի եւ «Միլան» թիմի հետ, որտեղ հանդես է գալիս ֆրանսիացի ֆուտբոլիստը:

«Պարի Սեն Ժերմենի» տարեկան բյուջեն կազմում է 200 միլիոն ֆրանկ:

Վալանսիենի թիմն ունի միայն 40 միլիոն ֆրանկի բյուջե:

1992-1993 թթ. մրցաշրջանում «Օլիմպիկի» խաղերին Մարսելում ներկա է եղել ավելի քան 500 հազար հանդիսական (միջինը մեկ խաղում 26 հազար):

Վաղը՝ Բրատիսլավայում

Մի քանի օր առաջ Հունգարիայի Սոմբաթհելյ քաղաքում ավարտվեցին շախմատի աղջիկների եւ տղաների տարբեր տարիքային խմբերի Եվրոպայի առաջնությունները, եւ ահա, համարյա առանց շունչ առնելու, վաղը Բրատիսլավայում սկսվելու են նույն տարիքային խմբերի աշխարհի առաջնությունները:

Ինչպես Եվրոպայի մրցապայքարներում, այնպես էլ այստեղ, մեր հանրապետությունը առաջին անգամ բավականին ներկայացուցչական կլինի: Դեռ ավելին, եթե Եվրոպայի առաջնություններին մասնակցել են 7 հոգի, ապա այս անգամ մրցապայքարեք դուրս կգան միանգամից 8 շախմատիստ-շախմատիստուհիներ:

Մեր պատվիրակության կազմում է մինչեւ 14 տարեկան շախմատիստուհիների աշխարհի չեմպիոնուհի երեւանցի դպրոցական Էլինա Դանիելյանը, ով այս անգամ հանդես է գալու մինչեւ 16 տարեկանների մրցաշարում: Այստեղ մեր հանրապետությունը կունենա նաեւ 2-րդ ներկայացուցիչը: Նա Հայաստանի աղջիկների եռակի չեմպիոնուհի Արուսյակ Գրիգորյանն է: Մինչեւ 14 տարեկան աղջիկների մրցաշարում հանդես կգա Լիլիթ Զլղաթյանը: Եվրոպայի վերջին առաջնությունում պատվավոր 5-րդ տեղը գրաված Հայաստանի պատանիների չեմպիոն, 13-ամյա Կարեն Ասրյանն այս անգամ հանդես է գալու մինչեւ 16 տարեկանների մրցաշարում:

2-րդ անգամ նման պատասխանատու մրցումներում իր ուժերը կփորձարկի Անդրանիկ Մաթիկոզյանը (մինչեւ 14 տարեկանների մրցաշար), ով լավագույն կողմերով դրսեւորեց իրեն անցյալ տարի Դույսբուրգում տեղի ունեցած առաջնությունում: Հայաստանը կներկայացնեն նաեւ Վաչագան Հակոբյանը (մինչեւ 10 տարեկան), Լեւոն Արոնյանը (մինչեւ 12 տարեկան) եւ Լեւոն Ալթունյանը (մինչեւ 18 տարեկան): Հայաստանի պատվիրակների հետ Բրատիսլավա մեկնեցին նաեւ մարզիչներ Ռոբերտ Բունիաթյանը, Սեյրան Խալաթյանը եւ Վրեժ Օրդյանը: ■

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՍՊԻՐՈՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

Նախկին չեմպիոնը մանկամիտ

Բռնցքամարտի ծանր քաշի աշխարհի նախկին չեմպիոն Մայք Թայսոնի (ԱՄՆ) մտային կարողությունը համապատասխանում է միայն 11 տարեկանի մակարդակին:

Դա պարզ դարձավ Թայսոնի կատարած մեծ հանցագործության աղբյուրը պարզելու համար հարցաքննությունների ժամանակ իր տված պատասխաններից: ■

Չեմպիոնին մեքենա վարել չի կարելի

Աշխարհի ամենատիտղոսակիր ավտոարշավորդ իտալացի Խուան Մանուել Ֆանխիոն, որը 5 անգամ նվաճել է աշխարհի չեմպիոնի կոչումը, հավանաբար զրկվի մեքենա վարելու իրավունքից, քանի որ Իտալիայի կառավարությունը մտադիր է արգելել 80 տարեկանից մեծ տարիք ունեցողներին մեքենա վարելու: ■

Սուր Գրչով

Շոգեհարազատ մտորումներ

❖ Տոմա՞ տը, թե՞ ավտոմատը, այս է խնդիրը:

❖ *Ազգամիջյան հարց.* Ո՞վ է, թե՞ սխտորը:

❖ Ի՞նչ արժեր խնձորի կիլոն, երբ օձը մի հատն առաջարկեց Եվային ու Ադամին:

❖ Գներն այնքան անկեղծ են, որ չեն խոստանում, թե էլ ավելի չեն բարձրանալու:

❖ Քաղաքավարի կալանավորը նա է, ով իր նստելու տեղը զիջում է բանտապետին:

❖ Մեռելահացը վերջին հյուրասիրությունն է, որ ննջեցյալը տալիս է իր ծանոթ-բարեկամներին:

❖ Մարդ կա, որ պարում է իրեն լավ զգա եւ իրեն վատ է զգում:

Եղանակին համընթաց՝
ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՄԱՐՈ MARO

«ՄԱՐՈ» տուրիստական ֆիրման խմբակային եւ անհատական ծանապարհորդության մեկնել ցանկացողներին առաջարկում է իր ծառայությունները հետեւյալ երթուղիներով.

Երեւան-Վիլնյուս-Լեհաստան 7 օր Լեհաստանում
(6 օր Օստրոլենկա, 1 օր Բելաստոկ) լրիվ սպասարկումով արժեքը 75000ռ. եւ 65 դոլար
Երեւան-Բեյրութ-Երեւան 7 օր
Երեւան-Մոսկվա-Վիեննա 7 օր
Երեւան-Մոսկվա-Դելի 7 օր
Երեւան-Մոսկվա-Բեռլին 3 օր
Երեւան-Ալմա Աթա -Ուրումչի (Չինաստան) 4 օր
Երեւան-Բաթում-Թուրքիա (ավտոբուսով) 5 օր

Ուղեւորության պայմանների եւ թռիչքի օրերի մասին կարելի է իմանալ 599289 հեռախոսով:
Ֆիրմայի հասցեն է
Երեւանի հյուրանոց.
2-րդ մասնաշենք 312 սենյակ

ԻՆԿՈ

«ԻՆԿՈ» բաժնետիրական բանկի Հայաստանի մասնաճյուղը կատարում է արագ դրամական փոխանցումներ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ՈՒԿՐԱԻՆԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ
Ընդունում է դեպոզիտային ներդրումներ Ուկրաինայում եւ Ռուսաստանում

Հասցեն Վաղարշապատի արտաքի փողոց 2/8, հեռախոս 56-59-74, 56-07-51

Մոսկվայում բացվեց միջազգային ավտոսալոն

1993 թ. հուլիսի 15-22-ը Մոսկվայի «Կրասնայա Պրեսնյա» ցուցահանդեսային համալիրում անցկացվող «Ավտոսալոն-93»-ն այնքան իրադարձություն է, որը Մոսկվան դառնում է ավտոմոբիլային կարեւորագույն ստուգատեսների անցկացման աշխարհագրական վայրերի՝ Ժնեւի, Բրյուսելի, Դետրոյտի շարքը, լրագրողների օրը ցուցադրության բացումից առաջ կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարեց «Ավտոսելխոզմաշխոլդինգ» բաժնետիրական ընկերության նախագահ Նիկոլայ Պուգինը: Նա միաժամանակ հայտարարեց, որ իրեն լիովին չի գոհացնում ցուցահանդեսի մասնակիցների կազմը: Ներկայիս ցուցադրանքին մասնակցում են 200-ից ավելի ընկերություններ, այդ թվում Mercedes-Benz, Audi, Volkswagen, BMW, Volvo, Saab, Suzuki, Mitsubishi, Ferrari ֆիրմաները: Սակայն այս տարվա ցուցադրանքի կազմակերպման որոշ հարցերի, ինչպես նաեւ Ռուսաստանում համանման ուրիշ ցուցահանդեսների անցկացման պատճառով առաջին ռուսաստանյան ավտոսալոնին չեն մասնակցում Fiat-ը, Citroen-ը, Peugeot-ը, ամերիկյան ավտոկոնցեռնները: Միջազգային ավտոմոբիլային ստուգատեսները Մոսկվայում կանցկացվեն ամեն կենտ տարի:

ԻՖ

Թմրամոլությունը Ռուսաստանում երիտասարդանում է

Ինչպես հաղորդեցին ՌԻԱ-ի թղթակցին Ռուսաստանի առողջապահության նախարարության թմրամոլության գիտական կենտրոնից, 14-16 տարեկան դպրոցականների շրջանում վերջին անանուն հարցման արդյունքներով, մասնակիցների 27,5 տոկոսն արդեն օգտվել է թմրանյութերից 1987-ի 8,6 տոկոսի դիմաց: Ընդ որում, 23 տոկոսը օգտագործել է տասն անգամ, ինչը թույլ է տալիս դասել նրանց «ռիսկի» խմբի շարքը: Մասնագետներն առավել անհանգստացած են այն փաստով, որ թմրանյութեր են օգտագործում 9-11 տարեկան երեխաները:

Նոտ-ՌԻԱ

NICA INVESTMENT COMPANY

ՆԻԿԱ Ինվեստիցիոն Ընկերությունը Ձեզ համար աննախադեպ հնարավորություն է ընձեռում ներդնել գումարներ մեր ծրագրերում եւ մասնակիցը դառնալ արտադրական, գյուղատնտեսական եւ առեւտրական գործունեությանը:

Իր ավանդատուներին ՆԻԿԱ-ն առաջարկում է.

- ամենացածր գներով գնել անշարժ գույք
- մոտ ժամանակում լուծել էներգետիկական պրոբլեմը Ձեր բնակարանում
- ընկերության նպատակամղված գործունեության շնորհիվ կրկնապատկել Ձեր կապիտալը:

ՆԻԿԱ-ն երաշխավորում է.

ռուբլու ավանդների դեմ.

4 ամիս 70 %
6 ամիս 120 %
12 ամիս 330 %

տարադրամային ավանդների դեմ.

50 % տարեկան

ՄԵՆՔ ԿԱՐԾՈՒՄ ԵՆՔ, ԴԱ ՁԵԶ ԿՀԵՏԱՔՐՔՐԻ

Մեր հասցեն Երեւան, Մյասնիկյան 7 [illegible] Հեռ. 56-79-46

Co. LTD Shark

"SHARK" ֆիրման

Ընդունում է երկարաժամկետ դրամային ներդրումներ հանրապետությունում ամենաբարձր տոկոսներով:

3 ամիս–60%
6 ամիս–150%
1 տարի–320%

Նվազագույն ներդրումը 50000 ռուբլի:

«Անի» հյուրանոց, 8-րդ հարկ, 824 սենյակ, հեռ. 594464

Mercury ENTERPRISE

«Անի» հյուրանոց, 7-րդ հարկ, 711 սենյակ, հեռ. 565649

Mercury ENTERPRISE

«Mercury enterprise»-ը

հերթական անգամ անցկացնելով ինվեստիցիոն գործընթացը բնակչությանը հնարավորություն է ընձեռում խնայողությունները պահպանել գերարժեզրկման պրոցեսներից: Ֆիրմայի մասնագետները այս անգամ առաջարկում են ներդրումների հետեւյալ տարբերակները.

1. [illegible]ամսյա ավանդների դեպքում-15 % ամսական, որը ժամկետի վերջում կկազմի 45 %

2. Վեցամսյա ավանդների դեպքում-20 % ամսական, որը ժամկետի վերջում կկազմի 120 %

«Mercury enterprise»-ը

երաշխավորում է ձեր գումարների ապահովվածությունը՝ արժեզրկման պայմաններում ամենակայուն արժույթ հանդիսացող անշարժ գույքով:

Երեւան, Մյասնիկյան 19
«Անի» հյուրանոց, 6-րդ հարկ, 636 սենյակ, 594636

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ԶՎԱՐԹՆՈՑ» օդանավակայանի միջազգային բաժնի առեւտրի համալիրում աշխատանքի անցնելու համար հրավիրում են օտար լեզվի պարտադիր իմացությամբ (ցանկալի է բարձրագույն կրթությամբ) մինչեւ 35 տարեկան տղամարդիկ եւ կանայք:

Ցանկացողները դիմեն «Զվարթնոց» օդանավակայանի կադրերի բաժին ամեն օր ժամը 8:00 մինչեւ 16:40:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

«Հայկական ծրագրեր» ընկերությունն առաջարկում է լավագույն հաշվապահական ծրագրերը ԱՊՀ երկրներում:

Հեռ. 252463, 254758, 584545

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ՊԱԼԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային սարքերը
«Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորումն եւ տառաշարը [illegible]
[illegible]

Տպագրվում է «Պարբերական» հրատ., տպարան, Երեւան 23 Արշակունյաց 2

Գովազդ. թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 36 000. Թողարկվել 1553

Ստորագրված է տպագրության՝ 15. 7. 1993

digitised by A.R.A.R.@